

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Nová tvrzení a nové důkazy
v odvolacím řízení**

Zpracoval: Petr Burgr

Plzeň

2018

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra občanského práva

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Nová tvrzení a nové důkazy v odvolacím řízení

Zpracoval: Petr Burgr

Vedoucí práce: JUDr. Blanka Kapitánová

Katedra občanského práva

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne 20. 10. 2018

.....

Petr Burgr

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval JUDr. Blance Kapítánové za odborné vedení a rady, kterými přispěla ke zpracování této diplomové práce.

Obsah

1. Úvod	1
2. Vývoj koncentrace řízení	3
2.1. Koncentrační zásada v období Rakouska-Uherska	3
2.2. Zásada koncentrace řízení v civilním soudním řízení od roku 1949 do roku 1989	6
2.3. Právní úprava koncentrace řízení zakotvená po roce 1989	8
2.3.1. Velká novela občanského soudního řádu, z. č. 30/2000 Sb.	8
2.3.2. Souhrnná novela občanského soudního řádu, z. č. 7/2009 Sb.	12
3. Koncentrace řízení a zásady s ní související	13
3.1 Koncentrace řízení v současnosti	14
3.2. Kvalifikovaná výzva dle § 114b o. s. ř.	14
3.3. Přípravné jednání	17
3.4. Koncentrace podle § 118b o. s. ř.	20
3.5. Povinnost účastníků řízení uvádět rozhodné skutečnosti	22
3.6. Výjimky z koncentrace řízení	25
3.6.1. Pochybení na straně soudu	25
3.6.2. Zpochybnění věrohodnosti již provedených důkazů	26
3.6.3. Dodatečné poučení dle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.	27
3.6.4. Nezaviněně neuvedené důkazy a skutečnosti	28
3.6.5. Nové vzniklé důkazy a skutečnosti	28
3.7. Koncentrace řízení při změně žaloby	29
3.8. Námitka promlčení a započtení v souvislosti s koncentrací	30
3.9. Poučení	30
3.10. Zásada legálního a arbitrárního pořádku v souvislosti s koncentrací řízení	32
3.11. Zásada rovnosti účastníků	33
3.12. Zásada kontradiktornosti	33
3.13. Zásada dispoziční	34

4. Odvolací řízení	34
4.1. Apelační opravný systém	34
4.2. Přípustnost odvolání.....	35
4.2.1. Objektivní přípustnost odvolání.....	35
4.2.2. Subjektivní přípustnost odvolání	36
4.3. Náležitosti odvolání	38
4.3.1. Odvolací důvody	38
4.3.1.1. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř. .	39
4.3.1.2. Odvolací důvod podle § ustanovení 205 odst. 2 písm. b), d), e) a f) o. s. ř. 40	
4.3.1.3. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. .	40
4.3.1.4. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. g).....	41
4.4. Průběh odvolacího řízení.....	41
4.4.1. Úkony soudu prvního stupně	41
4.4.2. Řízení před odvolacím soudem.....	43
4.4.3. Dokazování v odvolacím řízení.....	44
4.4.4. Rozhodnutí o odvolání.....	45
4.4.4.1. Potvrzení rozhodnutí soudu prvního stupně	45
4.4.4.2. Změna napadeného rozhodnutí soudu prvního stupně	46
4.4.4.3. Zrušení napadeného rozhodnutí	46
5. Nová tvrzení a nové skutečnosti v odvolacím řízení.....	48
5.1. Nové skutečnosti.....	49
5.2. Nové důkazy	51
5.3. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. a)	52
5.4. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. b).....	55
5.5. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. c)	56
5.6. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. d).....	58
5.7. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. e)	61
5.8. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. f)	63

5.9. Osoby, které mohou uplatňovat novoty v odvolacím řízení.....	65
6. Závěr.....	66
Resumé	70
Seznam použité literatury a pramenů	71

1. Úvod

Tato diplomová práce pojednává o problematice, která patří do oboru civilního práva procesního, konkrétně se zaměřuje na koncentraci řízení a odvolací řízení, ke kterému se váže uvádění nových skutečností a důkazů.

Při psaní této práce jsem měl k dispozici velké množství literatury, avšak aktuálních děl bylo velice málo. Hodně jsem proto čerpal z judikatury a z článků publikovaných v právnických časopisech. Použil jsem také řadu publikací, které se zaměřují na problematiku koncentrace řízení, protože tato zásada s uváděním novot v odvolacím řízení úzce souvisí.

Čerpal jsem také z komentářové literatury k pochopení jednotlivých stěžejních ustanovení, nezbytných pro tuto práci. Některé komentáře se problematice věnují důkladněji, některé pouze velmi okrajově. Některé komentáře se úplně názorově neshodují. Dle mého názoru by na tuto otázku měl existovat ucelený názor.

Práci jsem rozdělil do čtyř kapitol, úvodu a závěru. V první kapitole můžeme nalézt historický vývoj koncentrace řízení, která nám říká, kdy mohou účastníci řízení uvádět rozhodné skutečnosti a navrhopvat důkazy potřebné k rozhodnutí ve věci. Cílem je pochopit důležitost této zásady a poznat její vývoj na našem území. K této kapitole mi nejvíce pomohla učebnice od K. Hamulákové: Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení.

Ve druhé kapitole podrobně popisuji koncentraci řízení, tak jak ji známe v dnešní účinné právní úpravě. K této zásadě se váží instituty jako kvalifikovaná výzva, přípravné řízení a samozřejmě některé výjimky, kdy koncentrace použita nebude. Tyto pomocné instituty umožňují zrychlit řízení již v přípravné fázi, aby koncentrace řízení mohla nastoupit v okamžiku, který je plánován zákonodárcem. Dále se v této kapitole zabývám dalšími zásadami, které jsou důležité pro civilní řízení a úzce souvisí s koncentrační zásadou.

Třetí kapitola pojednává o důležité součásti civilního práva procesního a tedy o odvolacím řízení. Odvolací řízení totiž napomáhá správnému a spravedlivému rozhodnutí a zajištění práva na spravedlivý proces. Jelikož i soudci se mohou dopustit některých chyb, jako jsou například nesprávné zjištění skutkového stavu nebo procesní vady, a tím mohou poškodit práva účastníků, existuje možnost přezkumu takového rozhodnutí v již zmíněném odvolacím řízení. Tato kapitola má přiblížit apelační systém, na kterém je odvolací řízení

postaveno a kdy je podání odvolání vůbec přípustné. Dále ve své práci uvádím odvolací důvody, které zná náš občanský soudní řád.

I v odvolacím řízení je možné za určitých podmínek uvést nové skutečnosti a nové důkazy, ale nelze takto činit opakovaně a bez pravidel v rámci zachování rychlosti a efektivnosti řízení. Této problematice jsem věnoval čtvrtou kapitolu. V zákoně je tato problematika zmíněna pouze v ust. § 205 odst. 2 písm. f) a ust. § 205a občanského soudního řádu. Tuto problematiku nemůžeme brát pouze takto úzce, a proto musíme zkoumat také instituty, které s ní souvisí.

Z mého pohledu je právní úprava dané problematiky dostačující, i když v některých případech by mohla být přesnější, jako třeba pojem věrohodnost důkazů, který musela dovést až judikatura, a která měla zprvu rozdílné názory.

Ve spojitosti s touto problematikou mě zajímala otázka vztahu vyloučení soudce a zásady zákonného soudce v souvislosti s uvedením tohoto důvodu jako nové skutečnosti.

Při studování dané problematiky mě dále zajímala otázka, co se stane, když soud prvního stupně přihlédně ke skutečnostem, ke kterým přihlédnout neměl a nebo naopak nepřihlédně k takovým skutečnostem, které jsou důležité pro rozhodnutí ve věci. Také mě zajímalo, zda je omezení uvádění novot v odvolacím řízení zásahem do práv člověka nebo zda je takové omezení v souladu se zachováním rychlosti a hospodárnosti řízení.

2. Vývoj koncentrace řízení

2.1. Koncentrační zásada v období Rakouska-Uherska

O koncentraci řízení můžeme mluvit jako o splnění povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní v určitém úseku řízení,¹ ale můžeme ji také popsat zjednodušeně, a to jako „stopstav“, který nastává pro důkazy a tvrzení v určitém úseku řízení.²

Ke správnému pochopení zásady koncentrace řízení a jejích souvislostí je nejprve nutné nahlédnout na historické souvislosti, které vývoji této zásady předcházely. Právo určitého státu je vždy reakcí na společenskou situaci doby, ve které bylo tvořeno a vyvíjelo se. Pro důležité právní principy, na kterých stojí právní úprava a ze kterých vychází, platí to samé. Zákon upravující občanské soudní řízení je v základu tvořen zásadami, které mohou být v různých dobách různé, a proto jsou tedy přímými svědky toho, co která doba považovala za nejnutnější a nejdůležitější. Je tomu tak i proto, že úprava čerpala ze zkušeností minulých i přítomných.³

Jelikož vývoj naší země je spjat s historickým a tím pádem i právním vývojem rakouských zemí, je zřejmé, že se musíme podívat na vývoj koncentrace řízení již do dob Rakouska-Uherska, konkrétně na konec 19. století. Dne 1. ledna 1898 nabyl účinnosti zákon č. 113/1895, o soudním řízení v občanských rozepřích právních (civilní řád soudní), který byl na základě recepčního zákona č. 11/1918 Sb., o zřízení samostatného státu československého, převzat do českého právního řádu. Tím, že se právní systém tehdejší doby vyznačoval dualismem, tak v našich zemích platil právní řád rakouský, ale na Slovensku platil právní řád uherský. Civilní řád soudní se vyznačoval vysokou právní kvalitou, nebyla zde potřeba přijmout "český" civilní procesní řád. Tento civilní procesní řád platil až do konce roku 1950. V tomto procesním řádu byl upraven institut tzv. prvního roku, který byl obdobou dnešního institutu přípravy jednání.⁴

Před „prvním rokem“ soud zkoumal náležitosti žaloby, samotný institut prvního roku pak sloužil k vyjasnění dalších procesních otázek mezi soudem a účastníky řízení, popř. mohl spor skončit uzavřením smíru či rozsudkem pro

---

¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al.: *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. str. 57

² SVOBODA, K.: *Žaloba v civilním řízení*. Praha: WoltersKluwer, 2010, str. 25

³ HORA, V.: *Učebnice civilního práva procesního*. Praha: Nákladem spolku československých právníků Všešrd, 1947, s. 207

⁴ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 31

uznání, zmeškání nebo samotné vzdání žalobce, ale nenavrhovaly se zde důkazy a ani se soud nezabýval skutkovými tvrzeními jednotlivých stran. K těmto úkonům sloužila kvalifikovaná výzva k odpovědi na žalobu ve formě přípravného podání, ale její využití záviselo čistě na uvážení soudce, který „první rok“ vedl.⁵

Lhůta ve výzvě nesměla být delší než čtyři týdny a proti usnesení o stanovení lhůty nebylo možné podat žádný opravný prostředek. Vyjádření muselo obsahovat návrh, a pokud byl nárok, který vznesl žalobce popírán, musely být ve vyjádření přesně a stručně uvedeny ty skutečnosti a navrženy ty důkazy, kterými se chtěl žalovaný bránit.⁶ Pokud se žalovaný nevyjádřil ve stanovené lhůtě, mohl tak žalobce podle § 398 civilního řádu soudního navrhnout vydání rozsudku pro zmeškání. Takto mohlo být rozhodnuto i v případě, že se žalobce nebo žalovaný nedostavili k prvnímu roku nebo k roku ústního přelíčení. Nevyjádření se ve stanovené lhůtě však mohlo být zhojeno v případě, že se žalovaný vyjádřil do okamžiku podání návrhu na vydání rozsudku pro zmeškání žalobcem.⁷

Zde můžeme vidět rozdíl oproti současné právní úpravě, kdy za stejných okolností, když se žalovaný ve stanovené lhůtě nevyjádří, může žalobce navrhnout vydání rozsudku pro uznání namísto zmíněného rozsudku pro zmeškání. Když se žalovaný k žalobě vyjádřil, mohl předseda senátu podle zjištěných skutečností nařídít ústní přelíčení nebo tzv. přípravné řízení, ke kterému však potřeboval rozhodnutí senátu.⁸ To mohlo dle mého názoru vést ke zbytečným průtahům v řízení.

V období mezi nařízením ústního přelíčení a jeho konáním si mohly strany sdělovat pomocí zvláštního pomocného podání návrhy, obranné nebo útočné prostředky, popřípadě i tvrzení nebo důkazy, které chtěly použít při přelíčení a které ještě nebyly uvedeny v žalobě ani v odpovědi na ni. Výše uvedené přípravné řízení bylo obdobou současného přípravného jednání, jehož úpravu najdeme dnes v § 114a o.s.ř. Existovaly zde ale rozdíly. Mohlo být nařízeno i v případě, že předseda senátu už předtím uskutečnil výzvu k vyjádření se žalovaného. Toto přípravné řízení mělo sloužit i k uspořádání si skutkových tvrzení, čím se mělo

---

⁵ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 32

⁶ § 243 zákona č. 113/1895 Ř.z. (civilní řád soudní)

⁷ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 33

⁸ § 244 zákona č. 113/1895 Ř.z. (civilní řád soudní)

zrychlit následné ústní přelíčení.⁹ Ustanovení § 246 zákona č. 113/1895 civilního řádu soudního nám říká, že přípravné jednání mohlo být nařízeno na návrh žalobce i po nařízení ústního jednání, dokonce i v jeho průběhu, jestliže byl tento postup vhodný pro usnadnění zjištění skutkového stavu a také pokud to vedlo k urychlení řízení. Přípravné řízení vedl soudce, který k tomu dostal příkaz.¹⁰

Účastníci v přípravném řízení mohli činit návrhy v podobě tvrzení a důkazů bez ohledu na to, zda už tato podání učinili v jejich přípravných podáních, jak nám vyplývá z ustanovení § 252 civilního řádu soudního.

Koncentrace řízení se zde uplatnila stejně jako ve stávajícím přípravném jednání, kdy po skončení přípravného řízení už nebylo možné dokládat další skutková tvrzení nebo navrhopvat nové důkazy. Existovala výjimka v podobě takových důkazů či tvrzení, kterým neodporovala druhá strana. Dále to byly ty důkazy a ta tvrzení, o kterých navrhovatel nevěděl v době přípravného řízení.

Jestliže se jedna ze stran nedostavila k přípravnému řízení, nemělo to automaticky negativní důsledky pro tuto stranu. Toto je rozdíl oproti současné právní úpravě. Přípravné řízení v této situaci proběhlo s tím účastníkem, který se dostavil a mohl navrhnout nařízení nového roku, přičemž soud poučil o následcích opětovného nedostavení se. Účastník, který se nedostavil, tak vlastně dostal možnost napravit svou procesní pasivitu a nebyl hned sankcionován.¹¹

Ústní přelíčení bylo podle ustanovení § 193 civilního soudního řádu ovládáno zásadou arbitrárního pořádku, což znamenalo, že strany sporu mohly uvádět nové skutečnosti a nové důkazy až do samotného konce tohoto ústního jednání.¹²

Aby se zamezilo úmyslným průtahům v řízení ze strany účastníků, mohl soudce nově uvedený důkaz nebo tvrzení prohlásit za nepřípustný, a to i bez návrhu. Šlo tedy o podobu soudcovské koncentrace řízení, vzhledem k již učiněným návrhům a ne pro futuro, což nám upravoval zrušený § 118c o.s.ř. Uvážení soudce, zda šlo prohlásit určitý návrh jako nadbytečný a tudíž i

---

⁹ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 34

¹⁰ HORA, V.: *Učebnice civilního práva procesního*. Praha: Nákladem spolku československých právníků Všeherd, 1947, s. 72

¹¹ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 35

¹² § 193 zákona č. 113/1895 Ř.z. (civilní řád soudní)

nepřípustný, kladlo o dost větší míru zodpovědnosti za vedení sporu na osobu soudce, než tomu máme dnes.¹³

Kromě soudce, který mohl zamezit záměrným průtahům řízení, existoval ještě institut pořádkového trestu pro advokáta, pokud by mu bylo možné přičíst hrubé zavinění při jednání tím, že navrhoval takové důkazy a taková tvrzení při ústním jednání, která by vedla ke zbytečným či záměrným průtahům řízení. Mohla být také uložena povinnost nahradit náklady, a to zcela, nebo zčásti, té straně, která učinila nadbytečný návrh, který soud připustil.¹⁴

V rámci odvolacího řízení bylo taktéž možné uplatňovat nové důkazy a nové skutečnosti. Ustanovení § 482 civilního řádu soudního nám uvádí, že skutkové okolnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před stolicí první, smějí být uplatněny, pokud slouží jako důkaz nebo jako vyvrácení uplatňovaných důvodů v odvolání. V odvolacím řízení tedy nebylo možné uvádět novoty, protože nové důkazy a nová tvrzení směly být použity pouze pro podporu nebo vyvrácení odvolacích důvodů a nikoliv ve věci samé. I tyto skutečnosti a důkazy byly koncentrovány. Buď ve vztahu k odvolateli odvolacím spisem, nebo přípravným podáním a ve vztahu k odpůrci do lhůty čtrnácti dnů po obdržení odvolacího spisu. Nové důkazy a nová tvrzení bylo přece jenom možné uvádět, protože zákon nikde nevymezoval, co může být odvolací důvod a co ne, k jejichž podpoře nebo vyvrácení bylo možné novoty předkládat.¹⁵

2.2. Zásada koncentrace řízení v civilním soudním řízení od roku 1949 do roku 1989

Právní úprava civilního procesu a soudnictví se výrazněji změnila až zákonem č. 319/1948 Sb., o zlidovění soudnictví, a následně z.č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních. Tento zákon měl za cíl zjednodušení soudnictví a jeho přiblížení občanům. Důsledkem zjednodušení bylo hlavně zjednodušení procesních předpisů, změna organizace soudnictví a také povýšením soudců z lidu na soudce profesionály.¹⁶

---

¹³ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 35

¹⁴ § 179 zákona č. 113/1895 Ř.z. (civilní řád soudní)

¹⁵ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 35

¹⁶ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 36

Další změnou bylo potlačování formální pravdy. Vedoucí zásada zde byla zásada materiální pravdy, což zápis z 21. schůze Národního shromáždění republiky československé odůvodnil tím, že právní praxe neuznávala za právo to, co je v souladu s právním cítěním lidu, ale to, co vyhovovalo bezduchému naplnění právní normy nebo předpisu. Byl zaveden také systém úplné apelace, který umožňoval uvádění nových důkazů a nových skutečností v odvolacím řízení prakticky bez omezení.

Na zákon o zlidovění soudnictví později navázal nový občanský soudní řád, tedy z. č. 142/1950 Sb., který byl účinný od 1. ledna roku 1951. Tento zákon odstranil dosavadní právní dualismus a unifikoval právní úpravu v odvětví občanského práva procesního pro území celé republiky. Dále pokračoval v upřednostňování zásady materiální, resp. objektivní pravdy. Na tuto zásadu navazovaly další zásady, které sloužily k její realizaci. Hlavním cílem řízení bylo zjištění skutečné pravdy a všechny ostatní zásady tomu byly podřízené.¹⁷

Ustanovení § 88 z. č. 142/1950 Sb., nám říkalo, že soud z úřední povinnosti opatřoval a prováděl i takové důkazy, které nebyly navrženy ani jedním z účastníků, jestliže byly důležité pro rozhodnutí. Řízení bylo možné zahájit na návrh, ale stát měl v určité míře možnost zásahu do dispoziční volnosti účastníka a to tak, že svým podáním mohl řízení zahájit prokurátor.

Hlavní význam tohoto řádu spočíval v uvedení zásad charakteristických pro socialistický občanský proces. Jednalo se o zásadu objektivní pravdy, o požadavek, aby soud rozhodoval podle skutečného stavu věci, zásada senátního rozhodování, rovnost účastníků či například odstranění nákladnosti řízení.¹⁸

Zásada koncentrační se v důsledku převahy uvedených zásad neuplatňovala. Ustanovení § 423 z. č. 142/1950 Sb. nám uvádělo jedinou výjimku, kdy určité prvky zásady koncentrační byly vidět v podobě námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu.

V odvolacím řízení, které bylo postaveno na systému úplné apelace, mohly být nové skutečnosti a nové důkazy uváděny bez omezení.¹⁹

To stejné platilo dle ustanovení § 193 z. č. 142/1950 Sb. u dalšího řádného opravného prostředku, u stížnosti. Nové důkazy i nová tvrzení mohly být dokládány bez omezení.

---

¹⁷ HAMUEÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 37

¹⁸ Důvodová zpráva k z.č. 142/1950 Sb., občanský soudní řád

¹⁹ § 176 písm. c) a § 183 odst. 1 z. č. 142/1950 Sb.

Hlavní znak výše uvedeného zákona byl ten, že se nerozlišovalo řízení na sporné a nesporné. Zmatek byl v samotném zákoně, který nebyl schopen jednotně upravit všechna nalézací řízení a vedle obecných ustanovení v první části musel ještě definovat zvláštní druhy řízení v jedenácti hlavách části druhé.²⁰

V šedesátých letech vstoupil totalitní režim do nového vývoje. Své projevy to mělo i v oblasti právní, kdy 1. dubna roku 1964 nabyl účinnosti nový občanský soudní řád z. č. 99/1963 Sb. Základem tohoto zákona byla jednotná koncepce civilního procesu, bez rozlišování sporného a nesporného řízení.²¹

Koncentrace řízení ani zde neměla své místo, odvolací řízení bylo opět založeno na systému úplné apelace, podle § 205 odst. 2 o.s.ř. v tehdejší znění. Výjimku zde opět představovaly pouze námítky proti směnečnému platebnímu rozkazu.

2.3. Právní úprava koncentrace řízení zakotvená po roce 1989

V této době byl náš právní řád značně nestabilní, po roce 1989 se přijalo velké množství hmotně právních předpisů a stále se novelizovaly předpisy procesní a v celku to vše vedlo k nestálosti právního prostředí.²²

V této době se prováděla řada dílčích novelizací. Významnou novelou byl z. č. 171/1993 Sb., který do našeho právního řádu znovu zavedl institut rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání. Jednalo se o projevy zásady formální pravdy. Rozsudek pro uznání mohl být vydán pouze díky dispozičnímu úkonu žalovaného. Rozsudek pro zmeškání byl upraven vesměs stejně, jako je to v současné právní úpravě. Nejvýznamnější byly dvě novely, a to velká novela občanského soudního řádu, z. č. 30/2000 Sb., a tzv. souhrnná novela občanského soudního řádu, z. č. 7/2009 Sb.²³

2.3.1. Velká novela občanského soudního řádu, z. č. 30/2000 Sb.

Očekávalo se, že tzv. velká novela občanského soudního řádu bude jedním z pilířů reformy české justice. Vycházela z toho, že soudce se v mnoha případech setkává s nepřipravenými účastníky, kteří díky svojí dezorientaci v řízení, ho svým jednáním prodlužují a ztěžují. Proto v této novele najdeme snahu o zesílení

---

²⁰ FIALA, J.: *Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu*. Praha: Universita Karlova, 1974, s. 60.

²¹ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 37

²² JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha: LexisNexis, 2005, str. 11

²³ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 39

pocitu odpovědnosti na straně účastníků za následky jejich chování v průběhu sporu, který musí být soudem posilován. I to může být důvodem ke zkvalitnění právního vědomí a prostředí.²⁴ Jedním z důvodů novelizace také bylo, jak vyplývá z důvodové zprávy, že dosavadní občanský soudní řád je založen na ideových kořenech ze 60. let.²⁵

Velká novela občanského soudního řádu vylepšila postavení zásady formální pravdy, i když dominantní zde zůstala zásada materiální pravdy. Kladla také důraz na zásadu předvídatelnosti soudního rozhodnutí a poučovací povinnost. Zajímavé pro nás v této novele je znovuzavedení zásady koncentrace řízení v podobě koncentrace zákonné a „návrhové“ do českého civilního práva procesního. Tato novela měla za cíl zrychlení civilního procesu. Úkolem soudu bylo vedení řízení tak, aby mohli rozhodnout v nařízeném jednání. Na druhou stranu úkolem účastníků řízení bylo navrhování a dokládání takových důkazů a skutečností včas, čímž přebírali odpovědnost za průběh procesu.²⁶ Tento cíl navazoval na čl. 38 Listiny základních práv a svobod nebo na čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv, kde je uvedeno mimo jiné, že každý má právo, aby jeho věc byla projednána bez zbytečných průtahů.

Můžeme říci, že tato novela byla jakousi reakcí na připravovaný vstup naší republiky do EU, protože se očekávalo větší zatížení soudů a příprava na to, aby byly schopny projednat větší množství případů.²⁷

Nástrojem pro zrychlení řízení měla být kvalitní příprava soudního jednání. Nejdůležitějším institutem v rámci přípravy jednání bylo zavedení ustanovení § 114b o.s.ř., kde byla upravena vedle výzvy prosté, kvalifikovaná výzva, která měla podobu usnesení a nastupovala po výzvě prosté. Někteří autoři hovořili o koncentraci řízení, ale nejednalo se o ni v pravém slova smyslu, protože žalovaný nebyl lhůtou uvedenou ve výzvě omezen v předkládání dalších důkazů a skutečností. To pouze znamenalo, že soud měl konečně k dispozici procesní prostředek, kterým by žalovaného donutil vyjádřit se k žalobě. Tím, že žalovaný

---

²⁴ JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha:LexisNexis, 2005, str. 33

²⁵ WINTEROVÁ, A.: *Civilní právo procesní - Doplňková skripta*, Praha: Linde Praha a.s., 2001, str. 7

²⁶ NYKODÝM, J.: *Novela občanského soudního řádu: (prvá část)*. Bulletin advokacie. roč. 2000, č. 8., s.14

²⁷ Důvodová zpráva k novele o.s.ř. provedené zákonem č. 30/2000 Sb.

přistoupil k výzvě pasivně, mohl mít soud za to, že uplatňovaný nárok vůči němu uznává a mohl tak být vydán rozsudek pro uznání.²⁸

Dále došlo i ke změně úpravy v tom smyslu, že se dosavadní § 153a o.s.ř. měnil tak, že již nebylo zapotřebí dispozičního úkonu žalovaného, ve kterém by nárok, uplatňovaný vůči němu v žalobě uznal, ale stačila jeho pasivita. Doslovně nám ustanovení § 153a o.s.ř. po změně říkalo: „*Rozsudkem pro uznání rozhodne soud také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznal.*“ Dle mého názoru bychom zde mohli spatřovat fikci, ale podle Jirsy²⁹ tím zákon vlastně nezavádí fikci uznání, která má žalovaného více donutit k aktivní účasti ve sporu. Spolu s Winterovou³⁰ se Jirsa domnívá, že by bylo lepší, kdyby soud namísto rozsudku pro uznání mohl rozhodnout rozsudkem pro zmeškání tam, kde se žalobce nevyjádří k žalobě. Jelikož kvalifikovaná výzva mohla být dle § 114b odst. o.s.ř. použita jen tehdy, vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu a to je formulace dost neurčitá a vyplývá z toho, že nemůže být použita v každém případě nevyjádření se žalovaného na výzvu prostou. Podle Jirsy měla být soudci dána pravomoc vyzvat žalovaného rovnou kvalifikovanou výzvou, tím by odstranil i průtahy v řízení a mohl by rovnou vynutit uznání nároku.³¹

Z mého pohledu by se tímto způsobem sice mohly odstranit průtahy v řízení, ale už od začátku by to mezi účastníky vneslo napětí a strach z nedoložení rozhodných skutečností a vyvinulo by to na ně tlak.

Tato novela zavedla koncentraci řízení jak v podobě zákonné, tak v podobě soudcovské. Úprava zákonné byla v ustanovení § 118b o.s.ř. a soudcovská v § 118c o.s.ř.

Zákonná koncentrace podle ustanovení § 118b o.s.ř., nám uváděla, že takovýto typ koncentrace nelze použít obecně ve všech civilních řízeních, ale pouze v určených, taxativně vymezených druzích. Mohla být použita ve věcech ochrany osobnosti podle občanského zákoníku, ve věci ochrany proti uveřejňování informací, které jsou zneužitím svobody projevu, slova a tisku, popřípadě práv ochrany třetích osob podle právních předpisů o hromadných

---

²⁸ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 40-41

²⁹ JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha: LexisNexis, 2005, str. 60

³⁰ WINTEROVÁ, A.: *Koncentrace civilního soudního řízení*. Bulletin advokacie, 4/2001, str. 8

³¹ JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha: LexisNexis, 2005, str. 62

informačních prostředcích a dalších sporech, které nám vyjmenovávalo přímo ustanovení tehdejšího o.s.ř.³²

Ustanovení § 118b o.s.ř. nám uvádělo, že účastníci ve výše vyjmenovaných sporech mohli uvádět skutečnosti a důkazy až do skončení prvního jednání ve věci, které se v nich konalo a k později uvedeným skutečnostem a důkazům se nepřihlíželo. Žalobce byl ale povinen uvést podle § 79 odst. 1 tehdejšího o.s.ř. rozhodné skutečnosti a důkazy už v žalobě. Žalovaný měl učinit stejně, ale mohl se omezit pouze na popření nároku uplatňovaného vůči němu. Účastníci však mohli uvádět nové skutečnosti a důkazy, které mohly zpochybnit věrohodnost již provedených důkazních prostředků nebo je účastník nemohl bez své viny uvést dříve, a tyto nové důkazní prostředky mohly být navrhovány až do vyhlášení rozhodnutí v prvním stupni.³³ O této možnosti ale musel soud účastníky řízení poučit podle ustanovení § 119a o.s.ř.

Uvedená koncentrace souvisela se zavedením neúplné apelace, na které je od účinnosti velké novely postaveno odvolací řízení. V odvolání mohly být předloženy důkazy a skutečnosti, které se týkaly podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce nebo obsazení soudu, nebo ty skutečnosti, kterými mělo být poukázáno na vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a dále ty důkazní prostředky, kterými měla být zpochybněna věrohodnost dosud předložených důkazů a skutečností, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže nastaly až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně nebo doložení nových skutečností v případě, že účastník nebyl řádně poučen.³⁴

Konkrétně k uvádění novot v odvolacím řízení jsem našel názor Derky,³⁵ který uvádí, že novoty by měly být úplně zakázány a zásada koncentrace všech tvrzení a skutečností významných pro rozhodnutí by měla nastat do řízení před soudem prvního stupně.

Podle mého názoru se jedná o příliš přísné řešení dané problematiky, kdy by nebyla žádná šance uvést novoty a to i v případě, kdy účastník řízení, který by bez své viny neuvedl některé skutečnosti, přišel o možnost uvést důležitou okolnost dodatečně a mohl by tak být poškozen na svých právech.

---

³² § 118b o.s.ř. po novele č. 30/2000

³³ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 42

³⁴ § 205a o.s.ř. po novele č. 30/2000

³⁵ DERKA, L.: *Poznámka k neúplné apelaci podle občanského soudního řádu po 1.1.2001*, Právní rozhledy, 2002, č.7

Velká novela upravovala také soudcovskou koncentraci řízení dle § 118c o.s.ř. Tuto koncentraci mohl soud nařídit pouze na návrh některého z účastníků, jestliže vinou druhé strany docházelo k průtahům v řízení. Průtahy mohly být způsobeny buď nečinností účastníků, nebo proto, že ani přes výzvy nevylicil všechny rozhodné skutečnosti, neoznačil důkazy a je-li to účelné.³⁶

Jestliže soud rozhodne o tom, že řízení bude takto koncentrováno, nastávají stejné účinky jako u koncentrace dle § 118b o.s.ř.³⁷ Koncentrace řízení znamenala v zásadě průlom do zásady arbitrárního pořádku a vykazovala prvky zásady legálního pořádku. Soudcovská koncentrace znamenala pokus o změnu procesních pravidel, ale účastníci se většinou báli tento institut navrhnout, protože se soudcovská koncentrace řízení mohla snadno obrátit proti nim samým. Ve své podstatě by soudce stanovil lhůtu, ve které by musely být uvedeny rozhodné skutečnosti a důkazy a to by platilo bez výhrady, tudíž i pro účastníka, který průtah nezpůsobil. A ten návrh z opatrnosti logicky nepodá. Zajímavý názor je, že by koncentrace měla fungovat jako sankční nástroj vůči tomu, kdo se provinil porušením procesních povinností. Potom by měl výhodu ten účastník, který splnil své povinnosti v tom, že by mohl uvádět tvrzení a důkazy i po rozhodnutí o koncentraci. Nebo by mělo být zcela na úvaze soudce, zda o koncentraci rozhodne či nikoliv.³⁸

2.3.2. Souhrnná novela občanského soudního řádu, z. č. 7/2009 Sb.

Tato novela, která nabyla účinnosti dne 1.7.2009 vychází z Programového prohlášení vlády ze dne 17. 1. 2007, kde byly stanoveny oblasti, které měly být vylepšeny. Jednalo se o zjednodušení procesních předpisů, odbřemenění soudců a především zamezení průtahům v řízení. K dosažení vytyčených cílů, přistoupila tím, že opustila některé zásady civilního procesu a postavila základy na zásadách dosud okrajových. Tím se naráží na zvýšení odpovědnosti účastníků řízení za výsledek a průběh daného řízení, což znamenalo zlepšení postavení koncentrační zásady a zavedení přípravného jednání. Zákonodárce upustil od dominantního postavení zásady materiální pravdy a zlepšil postavení zásady formální pravdy. Obě tyto zásady se vzájemně doplňovaly.³⁹

---

³⁶ JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha:LexisNexis, 2005, str. 63

³⁷ Důvodová zpráva k novele o.s.ř. provedené zákonem č. 30/2000 Sb

³⁸ JIRSA, J.: *Novinky v civilním řízení soudním*. Praha:LexisNexis, 2005, str. 66

³⁹ HAMUŤÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 44

Přípravné jednání bylo v podstatě upraveno tak, jak ho známe dnes, a to v ustanovení § 114c o.s.ř. Tahle úprava ukládala předsedovi senátu povinnost v některých případech nařídit přípravné jednání a pokusit se např. o smírné vyřešení věci nebo doplnit dokazování. Také zavedla negativní dopad pro účastníky, jestliže se na přípravné jednání nedostavili. Zajímavé v tomto případě je, že použití kvalifikované výzvy vylučuje přípravné řízení, to znamená, že nemůžou být použity oba instituty naráz. Je to dáno tím, že oba instituty mají v podstatě stejný účel a zákonodárce nechtěl nadbytečně zatěžovat účastníky řízení.⁴⁰

Byla zrušena soudcovská koncentrace, jejíž úprava se nacházela v § 118co.s.ř. a úprava koncentrace se zúžila jen do § 118b o.s.ř., kde je ukotvena i dnes.

Proti průtahům zákonodárce upravil v našem právním řádu kvalifikovanou výzvu podle § 114b o.s.ř., pouze se zpřesnilo dosavadní ustanovení ve vztahu k přípravnému jednání.

Tato novela v zásadě nepřinesla nic průlomového, i když některá její ustanovení jsou i v přítomnosti, v naší platné právní úpravě, které bych se nyní chtěl podrobněji věnovat.

3. Koncentrace řízení a zásady s ní související

Každý procesní předpis je postaven na celé škále právních principů a zásad. Stejným způsobem je vytvořen i náš právní předpis, který upravuje civilní proces, tedy OSŘ. Tyto zásady a principy pak ovlivňují celé řízení, i když v hodně případech nejsou v zákonech přímo vyjmenovány. Procesní zásady jsou tedy základní instituty, na kterých spočívá procesní právo. Můžeme říci, že se jedná o jakási pravidla hry v rámci občanského soudního řízení.⁴¹

Pod pojmem zásada nebo princip rozumíme takové principy, které sice nemusí být zakotveny přímo v právním řádu daného státu, a když už tam zakotveny jsou, tak zdaleka ne všechny, ale jsou vyjádřením úmyslu tvůrce normy a vodítkem pro aplikaci práva. Vycházejí z ústavních norem a mají vliv na celý právní řád. Ústavní soud se vyjádřil tak, že instituty občanského soudního řádu

---

⁴⁰ KŘIVÁČKOVÁ, J., HAMUEÁKOVÁ, K.: *Děvět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe*. Právní rozhledy, 2010, č.12, str. 441

⁴¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. str. 43

mají být navrženy tak, aby působily v duchu a souladu těchto obecných principů.⁴²

Občanské soudní řízení je od svého začátku až do svého konce ovládáno určitými zásadami, které můžeme rozdělit na dvě skupiny. První skupinou jsou ty zásady, které se vztahují k samotnému fungování civilního procesu a jsou v souladu s právem na spravedlivý proces. Právo na spravedlivý proces je velice významné právo, které je chráněno na té nejvyšší úrovni. Záruku ochrany na výkon tohoto práva najdeme v čl. 6 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a můžeme ho najít i v zákoně č. 6/2000 Sb., o soudech a soudcích. Druhou skupinou jsou takové zásady, které přímo určují práva a povinnosti jednotlivým subjektům civilního procesu, a nazýváme je odvětvové principy civilního procesu.

Zásada koncentrace řízení patří do druhé skupiny, tedy do skupiny, v níž se nachází zásady, které rozdělují práva a povinnosti mezi jednotlivé subjekty civilního řízení.⁴³

3.1 Koncentrace řízení v současnosti

Dnešní podoba zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, po velkém počtu novelizací upravuje koncentraci řízení v ustanovení § 118b, který nám odkazuje ještě na ustanovení § 114c o. s. ř. V rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. 30 Cdo 350/2006 nalezneme podrobnější definici koncentrace, kdy se o ní mluví jako o zákonném zákazu soudu, který se projevuje tak, že ke skutečnostem a důkazům navrženým později, než stanoví zákon, soud nesmí přihlížet a není zde prostor pro jeho uvážení.

Koncentrace ale není jen povinnost účastníků řízení předložit včas důkazní návrhy a jejich tvrzení, ale také závazek pro soud, který spočívá v rozhodnutí věci již při prvním jednání. To znamená, že koncentrace tedy nutí účastníky „odkrýt procesní karty včas“ a soud, aby jednal koncentrovaně a rozhodl včas.⁴⁴

3.2. Kvalifikovaná výzva dle § 114b o. s. ř.

Pokud se předseda senátu rozhodne využít institutu kvalifikované výzvy, usnesením žalovanému uloží povinnost, aby se písemně vyjádřil ve věci. Dále mu

---

⁴² Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08

⁴³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. str. 44

⁴⁴ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 265

v usnesení uloží povinnost vylicit rozhodné skutečnosti, připojit listinné důkazy a popř. označit důkazy na podporu těchto tvrzení, jestliže zcela neuznává nárok uvedený v žalobě.⁴⁵

Jestliže se žalovaný včas nevyjádří k soudem adresované výzvě, ve stanovené lhůtě, která je mimo jiné stanovena na nejméně třicet dnů a nelze ji zaměňovat za lhůtu jednoho měsíce, jestliže se žalovaný nevyjádří a ani nedoloží, jaký důležitý důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který proti němu žalobce uplatňuje, uznává, a soud je povinen vydat rozsudek pro uznání.⁴⁶

Soud v odůvodnění takového rozsudku jen stručně uvede důvody, kvůli kterým rozhodl rozsudkem pro uznání. Existuje ale i názor, že v takovém rozsudku musí být uvedena skutková i právní kvalifikace dané věci. Judikatura Nejvyššího soudu ČR však tuto kvalifikaci v rozsudku pro uznání nevyžaduje.⁴⁷

Lhůta stanovená v usnesení je lhůtou soudcovskou, smí být tedy ze závažných důvodů prodloužena, nikoliv prominuta. Jedná se taktéž o lhůtu procesní, takže je daná lhůta zachována, když ji poslední den žalovaný odevzdá orgánu, který má povinnost ji doručit.

Vychází se z domněnky uznání, o které musí být žalovaný soudem poučen, jak vyplývá i z judikatury. Po té soud vydá rozsudek pro uznání, a to nejen v případě, že výzva zůstala bez odezvy, ale i v případě, že byla podána opožděně. Nevydá ho v případě, že se žalovaný alespoň stručně vyjádří, co proti žalobě namítá a umožní mu tak provést inventuru skutkových tvrzení. Postačí také případ, kdy se žalovaný vyjádří k žalobě prostřednictvím vyjádření vedlejšího účastníka, který tak realizuje své procesní právo uplatnit obranu proti žalobě ve prospěch jím podporovaného účastníka řízení.⁴⁸ Soud může účastníka znovu poučit, že toto vyjádření nepovažuje za řádné a vyzvat ho k doplnění, protože soud si nemůže sám nic domýšlet, ale může účastníkovi řízení naznačit, jakým směrem má výzvu doplnit a jaké skutečnosti považuje za stěžejní. Jestliže je v žalobě uplatňováno více nároků a žalovaný se ve výzvě vyjádří jen k některým, může být ve zbytku vydán částečný rozsudek pro uznání.

---

⁴⁵ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 48

⁴⁶ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 213

⁴⁷ VRCHA, P.: *Odůvodnění civilního rozsudku. 2. aktualizované vydání*. Praha: Leges, 2016, str. 68

⁴⁸ POLIŠENSKÁ, P. a kol. *Musíš znát...Občanské právo procesní*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016, str. 138

Kvalifikovaná výzva nemůže být vydána, jestliže nejsou splněny podmínky řízení a žaloba má takové vady, pro které nemůže být v řízení pokračováno. Může být vydána jen když to vyžaduje povaha věci nebo okolnosti případu, žalovaný se nevyjádřil na prostou výzvu, a nebo když je spolu s výzvou vydán platební rozkaz a jsou splněny předpoklady pro jejich vydání, kdy u tohoto případu může být kvalifikovaná výzva s platebním rozkazem součástí jedné listiny a z logiky věci můžeme dovodit, že proti tomuto platebnímu rozkazu nepostačí pouhé podání odporu. Jestliže se nepostupovalo podle § 114 odst. 2 o. s. ř., připraví předseda senátu jednání tak, aby bylo možno rozhodnout při prvním jednání, nebo může dospět k názoru, že není třeba jednání nařizovat. Může být vydána kvalifikovaná výzva nebo nařízeno přípravné jednání, nelze obojí, protože tyto dva instituty se vylučují. Vylučují se v případě, že soud kvalifikovanou výzvu nejen vydá, ale také postupuje podle ustanovení § 114b o. s. ř. a to tak, že ji minimálně doručí žalovanému způsobem uvedeným v zákoně.⁴⁹

Na kvalifikovanou výzvu panuje rozporuplný názor, několikrát se toto ustanovení řešilo před Ústavním soudem z důvodu „přílišné přísnosti“ důsledků pro žalovaného. Ústavní soud však vyjádřil svůj názor, který kvalifikovanou výzvu k vyjádření k žalobě bere stejně jako kontumační rozsudek pro uznání jako institut přísný, avšak v naprostém souladu s ústavně zaručenými právy, včetně práva na spravedlivý proces.⁵⁰

Kvalifikovaná výzva je tak efektivní hlavně vůči žalovaným, kteří jsou kontaktní, ale pasivní. Můžou být i nekontaktní s aktivní datovou schránkou, avšak usnesení musí být doručeno pouze do vlastních rukou, nebo již zmíněné datové schránky, náhradní doručení možné není.

Kvalifikovaná výzva nebude vydána, když to neumožňuje povaha věci. Nevhodné by to bylo v řízení o rozvod manželství, v řízení proti žalovanému, kterému byl ustanoven opatrovník nebo byl prohlášen za nezvěstného nebo v řízení proti osobě, u níž se už z podané žaloby jeví, že zcela nechápe smysl řízení například kvůli svému pokročilému věku. A pak jsou jednání, při kterých má soud

---

⁴⁹ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 212-218

⁵⁰ Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. IV. ÚS 484/2010

výslovně zakázáno tohoto institutu využívat, nejčastěji jde o nesporná řízení ve věcech péče o nezletilé nebo ve věcech, ve kterých nelze schválit smír.⁵¹

3.3. Přípravné jednání

Toto řízení má soud nařídit, když není možné o věci rozhodnout bez nařízení jednání nebo když je soudu zřejmé, že vzhledem k neaktivitě účastníka nebude možné rozhodnout v prvním jednání. Přípravné jednání je tak úzce spjato se zákonnou koncentrací, jelikož ta může nastat už před prvním jednáním ve věci. Smysl tohoto institutu spočívá v posílení zásady rozhodnutí při jediném jednání i odpovědnosti účastníka sporného řízení za jeho výsledek. V praxi to znamená, že buď si předseda senátu opatří dostatečný základ, aby mohl věc rozhodnout v prvním jednání podle písemné přípravy, a nebo je povinen nařídit přípravné jednání.⁵²

Podmínky pro nařízení přípravného jednání lze vymezit pozitivně i negativně. Pozitivně budou vymezeny tak, že předseda senátu nařídí přípravné jednání, jestliže nelze ve věci rozhodnout bez nařízení jednání a není si jistý, že na základě přípravy podle § 114a odst. 2 dokáže rozhodnout věc při prvním jednání, nedaří se mu písemně vyjádřit podstatu sporu, nebo je přesvědčen, že účastníky dokáže přimět ke smíru nebo účastník není schopen ani přes písemné výzvy splnit povinnosti tvrdit rozhodné skutečnosti, také když je třeba účastníky poučit, a nebo není-li předsedovi senátu jasné, zda jsou splněny podmínky řízení a pro takové zjištění je třeba součinnosti účastníků.

Negativně můžeme podmínky pro nařízení přípravného jednání vymezit tak, že účastníkovi byla doručena kvalifikovaná výzva k vyjádření, nařízení přípravného řízení se jeví jako neúčelné například v souvislosti s jednoduchostí věci nebo když účastníci soudu naznačili, že vyčerpali všechny možnosti pro smír.⁵³

Přípravné jednání se vztahuje pouze ke sporným skutečnostem, o těch nesporných může být veden jiný soudní rok, při kterém se s účastníky probere daná kauza, dostane se jim poučení a provede se pokus o smír.

---

⁵¹ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 210-212

⁵² JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 223

⁵³ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 223

Protože na konec přípravného jednání se váží důsledky zákonné koncentrace řízení, je nutné na přípravné jednání všechny účastníky předvolat. Předvolání musí být doručeno do vlastních rukou nebo do datové schránky, náhradní doručení je zde vyloučeno. Předvolání musí obsahovat poučení účastníků o zákonné koncentraci řízení, o nedostavení se k přípravnému jednání a možnosti vydání rozsudku pro uznání v případě neúčasti žalovaného a zastavení řízení v případě nedostavení se žalobce. Předvolání musí být doručeno alespoň dvacet dnů předem. Nedodržení této lhůty může být použito jako odvolací důvod.⁵⁴

Přípravné řízení, na rozdíl od prvního jednání ve věci, nekončí meritorním rozhodnutím. Výjimku zde tvoří usnesení o schválení smíru. V tomto jednání nebude prováděno žádné dokazování, musí se ale tvrdit rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy. Předvolání musí být všichni, u kterých je to nutné, a zákon výslovně uvádí, že kromě zástupců musí soud předvolat i účastníky samotné. V mnoha případech to ale není vhodné díky jejich osobním vztahům. Z této souvislosti vyplývá, že soud může předvolat pouze zástupce účastníků, jestliže dostane výslovný souhlas k provedení přípravného jednání bez jejich účasti.⁵⁵

Odlišný názor na toto tvrzení zaujímá Nejvyšší soud, který uvádí, že jestliže nám ustanovení § 114c odst. 2 o. s. ř. říká, že předseda senátu předvolá k přípravnému jednání účastníky a jejich zástupce, je nutné toto ustanovení dodržet. Nelze předvolat pouze zástupce účastníků.⁵⁶

Hlavním cílem přípravného jednání je tedy pokus o uzavření smíru mezi účastníky, ale také poučení účastníků a vznesení námitek, jako je třeba podjatost nebo nepřislušnost. Na přípravném jednání věc s účastníky probere, vyzvou se k doplnění tvrzení a důkazních návrhů a účastníci se seznámí s dalším postupem nebo s termínem konání prvního jednání ve věci. Toto jednání je tedy méně formální, nemělo by se ani konat v jednací síni, ale například v kanceláři soudce, který ani nemá být oblečen v taláru.

Jestliže některý z účastníků navrhne přerušení řízení, jsou tu dvě možnosti. Buď bez dalšího řízení přeruší a přípravné jednání ukončí, přičemž koncentrace

---

⁵⁴ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 224

⁵⁵ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 225

⁵⁶ Rozsudek NS ČR ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1213/2013

nenastane a nedojde-li ke smíru, lze nařídít další přípravné jednání a v tomto řízení zkoncentrovat, nebo je provede, jako by návrhu na přerušování řízení nebylo, poučí je o koncentraci a po té řízení přeruší. Když se soudci nepodaří přesvědčit účastníky, aby zahájili smírná jednání, může soud nařídít setkání s mediátorem.⁵⁷

Účastník má dvě základní povinnosti, aby byl ve sporu úspěšný. První povinností je uvést rozhodné skutečnosti a druhá povinnost je důkazní. Soudce by měl postupovat tak, aby už v písemné přípravě účastníky donutil vyčerpat tvrzení a důkazní návrhy. K tomu slouží vůči žalobci doplnění žaloby a vůči žalovanému výzva k vyjádření k žalobě. Velkou roli hraje také zákonná koncentrace řízení, kvůli které musí účastník označit rozhodné skutečnosti a uvést významná tvrzení do konce přípravného jednání, jinak neunesl břemeno tvrzení a důkazní a prohraje tak spor. V nesporném řízení se kvůli zásadě vyšetřovací zákonná koncentrace neuplatní. Aby mohly pro účastníka nastat důsledky zákonné koncentrace, musí mu předcházet perfektní poučení. Jen takový účastník, který dostal šanci dotvrdit rozhodné skutečnosti, může spor prohrát v důsledku neunesení břemene tvrzení.⁵⁸

Ustanovení § 118a má tedy zmírňující dopad ve vztahu k přípravnému jednání a koncentraci řízení. I když jsou účastníci zastoupeni, často nejsou schopni reagovat na poučení ihned. Jestliže účastník požádá o lhůtu, dostane ji proto, aby bylo zachováno jeho právo na spravedlivý proces.

Někdy může nastat situace, že se předsedovi senátu nepodaří přípravné jednání dokončit. Je to například kvůli časové náročnosti, velkému množství sporných skutečností, atp. V takovém případě může přípravné jednání přerušit a potom v něm co nejdříve pokračovat, přičemž koncentrace řízení nenastává, ale nemůže být tímto způsobem obcházena.

Může se stát, že se účastník bez omluvy nedostaví k přípravnému jednání. V případech, kdy se nedostaví žalovaný, tak soud vydává kontumační rozsudek, neboli rozsudek pro uznání, který není založen na sankci za nedostavení se, ale na domněnce uznání nároku.

Předpokladem pro vydání rozsudku pro uznání jsou tyto podmínky. Žalovanému bylo předvolání doručeno do vlastních rukou. Předvolání musí obsahovat poučení o následcích nedostavení se k přípravnému jednání a musí být

---

⁵⁷ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 225

⁵⁸ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 228

doručeno minimálně dvacet dnů před konáním přípravného jednání. Žalovaný se nedostaví bez řádné omluvy, nejedná se o nesporné řízení nebo o věc, ve které nelze uzavřít smír, a nakonec musí být splněny podmínky řízení a soud musí rozhodovat na základě bezvadné žaloby.⁵⁹

Ve druhém případě, tedy nedostaví-li se žalobce bez řádné omluvy a za předpokladu, že byl řádně předvolán, soud řízení zastaví. V takovém předvolání opět nesmí chybět poučení o možných následcích nedostavení se. Soud řízení taktéž zastaví, nedostaví-li se po řádném předvolání ani jeden z účastníků. Byly by sice dány předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání, ale žalobce jako ten, který „útočí“, musí nést negativní důsledky přednostně.⁶⁰

3.4. Koncentrace podle § 118b o. s. ř.

Koncentrace uvedená v ustanovení § 118b. o.s.ř. platí oproti novele č. 7/2009 pro téměř všechna řízení. Existuje jen několik výjimek, a to jsou ty případy, kdy účastník řízení nebyl o následcích koncentrace poučen.

V ustanovení § 118b o.s.ř. je tedy uvedeno, že koncentrace řízení nastává v okamžiku skončení přípravy jednání, jestliže byla provedena, popř. na konci lhůty, která byla stanovena k doplnění takových skutečností a důkazů, které jsou významné pro věc. Můžeme také říci, že koncentrace řízení podle § 118b o. s. ř. časově omezuje možnosti účastníků při uplatňování a plnění jejich práv a povinností. Dá se také vymezit i negativně, a tedy jako zákaz novot po dosažení koncentračního bodu. Je tedy záležitostí soudu, aby účastníkům byla i při takovém omezení zachována rovnost zbraní.⁶¹ V momentě, kdy nebyla nařízena příprava jednání a řízení, tak není zkoncentrováno podle § 114c, mohou účastníci navrhopvat důkazy a nové skutečnosti jen do skončení prvního jednání ve věci, nebo jako v případě přípravy jednání, do konce lhůty stanovené k označení důkazů a skutečností významných pro věc. Lhůta se stanoví usnesením, proti kterému není možné odvolání a délka lhůty nesmí překročit 30 dní. K později uvedeným důkazům a skutečnostem navrhovanými účastníky soud nesmí přihlídnout. Kdyby tak učinil a důkaz použil, šlo by o nezákonný důkaz. Z mého

---

⁵⁹ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 230-231

⁶⁰ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení.* Praha: Leges, 2010, str. 90

⁶¹ Usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 5. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 13/2007

pohledu naprosto souhlasím s maximální délkou uvedené lhůty, protože kdyby nebyla stanovena hranice, docházelo by k průtahům v řízení.

Záleží na úvaze soudce, zda nařídí přípravné jednání nebo přistoupí rovnou k prvnímu jednání ve věci, jestliže se domnívá, že bude možné věc rozhodnout už při prvním jednání. Jestliže žalobce nárokuje více práv, posuzuje se, zda došlo ke koncentraci řízení u každého nároku zvlášť. Jestliže bylo řízení zkoncentrováno, protože na konci prvního jednání došlo k vyhlášení rozsudku, je řízení zkoncentrováno podle § 119a o.s.ř.⁶²

Koncentrace podle § 118b o. s. ř. se váže na konec prvního jednání ve věci a je to vlastně to jednání, které soud nařídil jako první k projednání věci samé a které se opravdu uskutečnilo. Jestliže neproběhlo z jakéhokoliv důvodu, ať už zrušení či jeho odvolání, nejedná se o první jednání. Jestliže se ale konalo a z nějakého důvodu bylo odročeno, jedná se o první jednání i v případě, že při něm k vlastnímu projednání věci samé nedošlo.⁶³ Účely koncentrace nastávají ale až tehdy, jestliže soud probral s účastníky všechny záležitosti, které jsou uvedeny v § 118 odst. 1 o.s.ř.

Co se týče nesporných řízení, na ně se důsledky koncentrace řízení nevztahují, protože jsou ovládána zásadou vyšetřovací. Tato skutečnost ale nevylučuje zásadu, že soud by měl rozhodnout při jediném jednání.

Jak bylo řečeno, koncentrace nutí soud, aby rozhodl včas. Někdy se vyskytuje snaha o obcházení koncentrace. Jde o způsob, kdy si soud poučení o zákonné koncentraci nechá až na několikáté odročené jednání ve věci. Tento způsob popírá smysl zákonné koncentrace a spíše připomíná koncentraci soudcovskou, která byla upravena v dnes již zrušeném § 118c o. s. ř. Zákonná koncentrace má nastat za přísně daných podmínek a nikoliv podle vůle soudu.⁶⁴

Hlavní smysl koncentrace je tedy "ochranářský a nikoliv sankční". Chrání totiž toho účastníka, který plní své procesní povinnosti, respektuje pokyny soudu a celkově s ním spolupracuje.

Důležitý je okamžik, kdy koncentrace nastane. Ten musí být dán objektivně. Koncentrace tak nastává nejpozději dokazováním, protože v tomto

---

⁶² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 513

⁶³ SVOBODA, K.: *Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení*. Praha: ASPI, a. s., 2009, str. 73

⁶⁴ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 270

okamžiku už musí být zřejmé, které skutečnosti jsou nesporné a které jsou mezi účastníky sporné.⁶⁵

3.5. Povinnost účastníků řízení uvádět rozhodné skutečnosti

Účastníci řízení jsou povinni navrhnout rozhodné skutečnosti a označit důkazy do konce prvního jednání ve věci, včetně těch, kterými by předešly hmotněprávním námitkám, které může druhá strana uplatnit ve sporu.⁶⁶

Definice rozhodných skutečností vychází z usnesení Nejvyššího soudu ČR, které říká, že to jsou takové údaje, které jsou nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Žalobce označením důkazů v žalobě plní svoji povinnost důkazní, kterou mu ukládá zákon. Tato důkazní povinnost může být splněna i dodatečně v rámci přípravného jednání, popř. při prvním jednání před soudem.⁶⁷

Účastníci tedy musí i předvídat důkazní vývoj a také případné skutkové argumenty protistrany ve sporu v rámci svých znalostí a vědomostí. Pokud soud nestanoví jinak, koncentrace se vztahuje pouze na sdělení skutečností a důkazů o nich, nikoliv na jejich předložení.⁶⁸

Účastníkům řízení však koncentrace řízení nebrání v tom, aby mohli popírat správnost tvrzení, které navrhla protistrana o skutečnostech významných pro rozhodnutí. Mohou se také vyjadřovat k důkazům předneseným protistranou.⁶⁹ Existuje také právo soudu, podle ustanovení § 120 odst. 2 o.s.ř., které říká, že sám soudce může provést i jiné důkazy než provedené účastníky, a to v takových případech, kdy jsou tyto důkazy nutné ke zjištění skutkového stavu a významné pro rozhodnutí ve věci, avšak pouze v případě, že tyto důkazy vyplývají z obsahu spisu k okamžiku koncentrace řízení.⁷⁰ Pokud by v rozsudku nebylo uvedeno, proč soud vycházel i ze skutečností, které sám provedl, ale které nebyly důkazy navrženými řádně a včas účastníky řízení, jednalo by se o nepřezkoumatelný rozsudek.⁷¹ V tomto ustanovení spatřuji jistou logiku, kdy soudce může rozhodné skutečnosti rozpoznat sám, a dle mého názoru je správné,

---

⁶⁵ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 272

⁶⁶ Rozsudek NS ČR ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 29 Odo 100/2006

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 10. 2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002

⁶⁸ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 515

⁶⁹ Rozsudek NS ČR ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010

⁷⁰ Usnesení NS ČR ze dne 30. 8. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4209/2009

⁷¹ Rozsudek NS ČR ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. 29 Odo 988/2006

že je omezený takovými důkazy, které vyplývají ze spisu, jelikož tak nemůže docházet ke svévoli ze strany soudu.

Dokazováním rozumíme pro účely koncentrace řízení takovou činnost účastníka řízení, jejímž cílem je přesvědčit soud o pravdivosti tvrzení účastníka, protože důkazní iniciativa náleží pouze účastníkům řízení. Můžeme vidět i rozdíl mezi povinnostmi tvrdit a prokazovat a břemenem tvrdit a prokazovat. Povinnost uvést rozhodné skutečnosti a důkazy, které jsou rozhodné pro rozhodnutí ve věci, má každý účastník civilního sporu, ať už sporného či nesporného, ale břemeno tvrdit a prokazovat vzniká jen stranám civilního sporu. Pouze u civilního sporu platí to, že pokud účastník řízení, který nenaplní břemeno tvrzení a prokazování skutečností, prohrává spor. Už od počátku sporu má účastník povinnost uvádět ty skutečnosti a důkazy, které jsou v jeho prospěch. Nenaplnění této povinnosti ale není spojeno s neúspěchem účastníka. Jestliže ale soud vyzve účastníka například k doplnění žaloby nebo opravení vady v žalobě, ten povinnost nesplní, přeměňuje se tato povinnost v břemeno. Po poučení účastníka o následcích nenaplnění soudem uložené povinnosti, může soud rozhodnout spor v neprospěch účastníka.⁷²

Koncentrace řízení se týká skutečností a důkazů významných pro rozhodnutí ve věci samé, netýká se procesních skutečností, jako jsou například podmínky řízení. Ty může soud zkoumat kdykoliv v průběhu řízení i z úřední povinnosti, a to nezávisle na koncentraci řízení.

Koncentrace řízení nemá vliv na podnět účastníka, který navrhne vypracování revizního znaleckého posudku, jelikož znalecký posudek je specifický důkazní prostředek, u kterého jde o pochopení již zjištěných skutkových okolností a o odborné vyjádření se k daným otázkám. Koncentraci tak nepodléhá vyhodnocování důkazních prostředků ze strany soudu nebo znalce.⁷³

Co se týče shodných skutkových tvrzení, může od nich účastník odstoupit jen do doby koncentrace řízení. Z mého pohledu by účastník řízení, který by chtěl docílit natáhnutí řízení, mohl při prvním jednání za nesporné prohlásit veškeré skutečnosti kromě jedné, a tím by docílil odročení jednání. Při dalším jednání by mohl jednoduše od všech shodných skutkových tvrzení odstoupit.

Na druhou stranu jsem ale našel i odlišný názor L. Drápala, který se domnívá, že účastník, k jehož prospěchu skutková tvrzení nejsou, může od

---

⁷² SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012, str. 40-41

⁷³ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 515

shodného skutkového prohlášení odstoupit. Svůj názor obhájí tak, že povinnost a břemeno tvrdit a prokazovat má vždycky ta strana sporu, která má z daného skutkového tvrzení prospěch. Koncentrace řízení tak dopadá jen na toho účastníka, který má břemeno tvrzení ohledně konkrétní skutečnosti. Pouhé popření protistranou tedy může být učiněno kdykoliv, i po koncentraci řízení.⁷⁴

Tomu odporuje názor Svobody, který ve své knize říká, že dokazovat se mají podle občanského řádu jen ta skutková tvrzení, která jsou mezi účastníky sporná. Podle § 120 odst. 3 o.s.ř. může „soud vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků.“ V momentě, kdy soud taková tvrzení vezme za svá, přestávají být předmětem soudního poznávání. Pak tedy účastník, kterému je takové shodné tvrzení ku prospěchu, není zatížen břemenem prokázání. Z tohoto vyplývá, že vlastní důkazní iniciativa soudu je ve sporu nemožná. Důkaz, který by soud sám aktivně vyžádal, ačkoliv by ho účastník nenavrhl, by byl nepřípustný. V tomto případě si dovolím souhlasit se Svobodou, protože když účastníci prohlásí o určitých skutečnostech, že nejsou sporná, neměly by mít povinnost je dokazovat, ať už jsou jim ku prospěchu, či nikoliv.

Druhý účastník prohlášením skutkového tvrzení za shodné pouze splnil svou povinnost vyjádřit se k tvrzením a skutečnostem významným pro rozhodnutí a přijal odpovědnost za tento svůj krok. Koncentrace řízení tak rozděluje spor na dvě části, a to na část, kde jsou označovány důkazy a předkládána skutková tvrzení, a na fázi provádění důkazů, které už byly předloženy. V okamžiku zkoncentrování řízení dojde i k vymezení břemene tvrdit a prokazovat. Režim důkazních břemen proto nedopadá na skutečnost, která byla prohlášena za shodné tvrzení stran, a soud dal najevo, že z takové skutečnosti bude vycházet. Jedná se o výluku z břemene dokazování.⁷⁵

Může také dojít k situaci, kdy soud náhodně zjistí skutkové okolnosti, které jsou významné pro rozhodnutí ve věci. Například ze spontánní výpovědi svědka může vyplynout až po koncentraci řízení, že skutečnosti důležité pro rozhodnutí ve věci se odehrály jinak, než bylo dosud chápáno nebo odlišně, než je tvrdili účastníci řízení. Soud má k takovým skutečnostem přihlídnout i za předpokladu, že je žádná ze stran předtím netvrdila. Z občanského soudního řádu, konkrétně z § 101 vyplývá, že instituty civilního procesu nemají zabraňovat

---

⁷⁴ SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012, str. 62

⁷⁵ SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012, str. 62-65

průchodu pravdě, jestliže se ukáže, že v průběhu řízení vyšla samovolně najevo. Toto zjištění vede k novému poučení a prolomení dosavadní koncentrace. Výjimečnou situací je případ, kdy účastník o takové skutečnosti dopředu věděl nebo musel vzhledem k okolnostem vědět, a přesto ji neuvedl do doby koncentrace.⁷⁶ Z mého pohledu se jedná o správný krok, protože touto výjimkou se zabraňuje účastníkovi z pohledu jeho procesní taktiky zamlčet některou skutečnost a pak se ji později dovolávat k nevýhodě ostatních.

3.6. Výjimky z koncentrace řízení

V ustanovení § 118b o. s. ř. najdeme výjimky, které platí pro obě zákonné koncentrace, tedy pro tu, kterou upravuje výše zmíněné ustanovení a také koncentraci v rámci přípravného jednání, upravenou v ustanovení § 114c o. s. ř. Výjimky znamenají, že účastníci řízení mohou doložit další tvrzení nebo důkazy, které nestihly uplatnit do skončení přípravného jednání, prvního jednání ve věci nebo nejpozději do vyhlášení rozhodnutí podle § 119a o. s. ř. Výjimkou může být buď pochybení na straně soudu, zpochybnění věrohodnosti dosavadních důkazů, dodatečné poučení dle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř., nezaviněně neuvedené skutečnosti a důkazy nebo skutečnosti, které nastaly nebo vznikly až po zkoncentrování řízení.

3.6.1. Pochybení na straně soudu

Ke koncentraci nedochází, jestliže soud nepoučil účastníka řízení o tom, kdy má ke koncentraci řízení dojít a co koncentrace řízení znamená, tedy že účastník ztratí možnost uvádět nové skutečnosti a důkazy. Jde tedy o poučení o formální podstatě koncentrace, ale také o materiální podstatě koncentrace, tedy když soud nepoučí účastníka o možném hrozícím nebezpečí prohry sporu. Jestliže se skutková zjištění po provedení veškerých účastníky navrhovaných důkazů posunou nepředvídatelným způsobem, má se za to, že soud nesplnil svou poučovací povinnost podle ustanovení § 114c o. s. ř. ve vztahu k materiální podstatě koncentrace. Jedná se totiž o objektivní poučovací povinnosti soudu, která musí být řádná a úplná.⁷⁷

Pro účastníky řízení může být v právně složitých věcech těžké uvědomit si, že svoje břemeno tvrdit a prokazovat neunesly. V případě, že chybí poučení o

⁷⁶ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 516

⁷⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 516

hrozící prohře ve sporu, může být výsledek řízení podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 105/97 ze dne 13.1.1999 nespravedlivý. Proto je v ustanovení § 118a o. s. ř. zakotvena poučovací povinnost soudu. Účastníci naopak mají právo žádat, aby je soud o hrozícím neúspěchu ve věci poučil v případě, že účastník uvádí zjevně neúplné skutečnosti, uvádí nepodstatná fakta nebo neunesl důkazní břemeno k prokázání skutečností mluvící v jeho prospěch. Soud má povinnost podle § 118b odst. 2 o. s. ř. poučit účastníka i tehdy, jestliže má jiný právní názor na věc než účastník, a to je jediný důvod, pro který je soud povinen účastníka poučit o povinnosti doplnit vylíčení rozhodných skutečností, který ale soud účastníkovi nesděluje.⁷⁸

3.6.2. Zpochybnění věrohodnosti již provedených důkazů

Koncentrace řízení se nevztahuje na ty důkazy a skutečnosti, kterými účastník hodlá zpochybnit věrohodnost dosud provedených důkazů. V tomto případě se jedná o ty důkazy a skutečnosti, které mohou mít samy o sobě nebo i ve spojení s již známými skutečnostmi vliv na věrohodnost soudem provedeného důkazu. Jako příklad můžeme uvést třeba prokázání, že listina uvedená jako důkaz je falešná, že svědek vypovídal pod pohrůzkou nebo třeba když byl znalec ovlivněn úplatkem. Důkaz, který má vést k jiným skutkovým zjištěním, není důkazem zpochybňujícím věrohodnost provedeného důkazu.⁷⁹

Jestliže ale důkaz osvětluje, že se skutek stal jiným způsobem, než bylo doposud zjištěno a chápáno, dovodíme tím za prvé to, že předchozí důkaz byl zároveň zpochybněn a za druhé to, že se skutek stal jiným způsobem.⁸⁰

V případě, že účastník s takovým důkazem uspěje, nastane skutková nejistota ohledně podstatné skutečnosti, která je významná pro rozhodnutí. Tímto je prolomena koncentrace řízení a soud na to musí účastníky upozornit a dát jim prostor k tvrzení nových skutečností, případně k předložení nových důkazů. Tyto nově tvrzené skutečnosti tak mohou vést k novým skutkovým okolnostem, které se od předchozích budou lišit. Lze také vyvracet i notoriety, tzn. obecně známé skutečnosti, nebo skutečnosti známé z úřední činnosti. Jedná se o období zpochybňování věrohodnosti důkazu, a proto lze takové skutečnosti a důkazy

---

⁷⁸ SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012, str. 211

⁷⁹ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 517

⁸⁰ Nález Ústavního soudu ČR ze dne 8. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 611/2005

uvádět po celou dobu řízení.⁸¹ Podle mého názoru by měl zákonodárce omezit zpochybňování notorií, protože by tím mohla být podlomena právní jistota obyvatelstva a každý by mohl znevěrohodnit skutečnosti vyplývající z úřední činnosti.

3.6.3. Dodatečné poučení dle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř.

Dodatečné poučení podle tohoto ustanovení prolamuje koncentraci a tím je dána možnost účastníkům uvést nová tvrzení a nové důkazy. Jestliže je pouze zopakováno poučení z doby koncentrace, nejedná se o dodatečné poučení soudu. Koncentrace je prolomena pouze v rámci takových důkazů a tvrzení, kterých se poučení týká.⁸² Jako příklad můžeme uvést situaci, kdy soudce po uplynutí doby koncentrace dospěje k názoru, že účastníky předložená nájemní smlouva, na základě které účastník nárokuje nájemné, je neplatná, poučí o tom žalobce. Ten pak musí změnit svá tvrzení a nárokovat místo nájemného třeba plnění z bezdůvodného obohacení, které nebude ve výši smluvního nájemného, ale ve výši nájemného v místě a době obvyklého. Pak tedy musí účastník doložit nové skutečnosti, jako jsou ceny prostor, za jakých se pronajímaly v danou dobu a dané lokalitě a musí takové skutečnosti podpořit určitými důkazy, jako jsou znalecké posudky nebo zprávy z realitních kanceláří.

Skutkový "stopstav" je tak prolomen pro všechny účastníky řízení, nejen pro toho, který je poučen dle § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. Je to z toho důvodu, že v řízení nastane nová procesní situace, na kterou mohou zareagovat i ostatní účastníci novými skutečnostmi a tvrzeními. K prolomení koncentračního bodu dochází nejen ve vztahu k poučení dle § 118a odst. 1 až 3, ale také ve vztahu k poučení dle § 118a odst. 2. Vychází to ze skutečnosti, že i výzva k dotvrzení rozhodných skutečností a výzva k označení dalších důkazů mění procesní situaci pro všechny účastníky. Jelikož poučovací povinnost soudu platí v průběhu celého řízení a ve vztahu ke všem účastníkům řízení, tak platí i v řízení zkoncentrovaném, a proto by účastníci měli dostat šanci na ni reagovat i v duchu zásady rovnosti.⁸³

---

⁸¹ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 517

⁸² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 517

⁸³ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 268

3.6.4. Nezaviněně neuvedené důkazy a skutečnosti

Nezaviněně neuvedené důkazy a skutečnosti jsou takové, které účastník nemohl bez své viny do doby koncentrace uvést, protože o nich nemohl vědět ani tehdy, kdyby vynaložil veškeré své úsilí.⁸⁴ Neobstojí takový důkaz, kdy účastník daný důkaz nedohledal včas ve svém archivu, do kterého má neomezený přístup.⁸⁵ Jestliže je skutečnost nebo důkaz důležitý pro rozhodnutí účastníku znám, a mohl ho v řízení tvrdit ve svůj prospěch do doby koncentrace, ale nemohl ho prokázat, tak ho raději zamlčel, nepůjde o výjimku z koncentrace řízení, jelikož došlo k zavinění na straně účastníka, který nevynaložil veškeré své rozumné úsilí na zajištění tohoto důkazu. Ve sporech se stává, že jedna strana doloží důkazy až těsně před zkoncentrováním řízení. V tomto případě může soud poskytnout určitou lhůtu pro druhou stranu, která by jinak měla omezené možnosti na takové důkazy reagovat. Nejedná se však o dodatečnou lhůtu k doložení tvrzení, ale o lhůtu, která se váže důkazy s okolností „bez své viny“.⁸⁶

K nezaviněně neuvedeným způsobům se váže také omluvitelný důvod, který byl mnohokrát předmětem judikatury. Omluvitelný důvod většinou vyplývá z objektivních okolností, ale může jím být i zaviněné jednání nebo opomenutí, jestliže je lze v konkrétním případě posuzovat jako omluvitelné. Jde většinou o takové skutečnosti, které nastanou před uplynutím lhůty určené k nějakému úkonu, po jejichž odpadnutí může účastník daný úkon učinit. Trvale nepříznivý stav účastníka pak většinou omluvitelným důvodem není.⁸⁷ V případě zastoupení účastníka advokátem koncentrace také nemusí nastat v závislosti na nezaviněných okolnostech na straně účastníkovy advokáta.

3.6.5. Nové vzniklé důkazy a skutečnosti

Tato výjimka je reakcí na možnou změnu právních vztahů, které jsou předmětem sporu. Takovým příkladem může být třeba nárokovaná pohledávka, kterou může žalovaný částečně nebo zcela zaplatit. Novou skutečností v této situaci rozumíme přistoupení dalšího účastníka nebo došlo-li ke změně účastníka řízení. Tato skutečnost prolamuje koncentraci a má se za to, že k již nastolené koncentraci jednoduše nedošlo. Řízení tak bude znovu zkoncentrováno až ke skončení prvního jednání, které bylo nařízeno až po přistoupení nebo změně

⁸⁴ Usnesení NS ČR ze dne 26. 9. 2002, sp. zn. 20 Cdo 1170/2001

⁸⁵ Usnesení NS ČR ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1835/2010

⁸⁶ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 518

⁸⁷ Usnesení NS ČR ze dne 14. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 1650/2015

účastníka. I zde může soud lhůtu pro zkoncentrování řízení prodloužit. K nové koncentraci dochází jen v oblasti práv a povinností účastníků řízení, kteří nově přistoupili.⁸⁸ Jestliže ale přistoupí nový účastník v souvislosti s univerzální nebo singulární sukcesí, k prolomení koncentrace nedojde, to vyplývá z § 107 odst. 4 o. s. ř., který nám říká, že ten, kdo přistupuje do řízení namísto původního účastníka, musí přijmout jeho stav takový, jaký je.

V případě, kdy jde o důkazy, ty se většinou vztahují k ději, který se odehrál v minulosti a jejich původ se váže na dobu, kdy se prokazovaný děj stal, a proto jen velice zřídka vzniknou až po koncentraci. I tak se může tato situace vyskytnout. Například je vedeno řízení týkající se nemovitosti a stavebních prací, které zde byly provedeny. Po koncentraci řízení se mohou objevit vady a v této chvíli navrhne účastník důkaz znaleckým posudkem. Častěji se ale vyskytují skutečnosti, které nastávají až po zkoncentrování řízení. Například se u účastníka projeví trvalý zdravotní následek, který ale nastal až po tom, co tento účastník uplatňuje u soudu nárok na náhradu škody na zdraví, a tento účastník tak pouze rozšíří svoji žalobu o náhradu škody na zdraví v důsledku zjištění trvalých následků na jeho zdravotním stavu.⁸⁹

3.7. Koncentrace řízení při změně žaloby

Změnou žaloby rozumíme změnu žalobního návrhu, kdy žalobce požaduje více nebo splnění jiné povinnosti, nebo se úplně mění druh žaloby. Změnou žaloby může také být změna skutkových tvrzení. O přípustnosti změny žaloby rozhoduje soud prvního stupně usnesením, proti kterému není odvolání.⁹⁰

Při změně žaloby nedochází k prolomení koncentrace řízení. Jde o to, že požadavek vyřčený žalobcem musí vyplývat z již doložených důkazů. Změna žaloby může být navržena například v případě vyšší hodnoty bezdůvodného obohacení na straně žalovaného a žalobce do té doby požadoval méně. Jestliže ke změně žaloby došlo až po koncentraci řízení, není možné ji připustit, protože žalovaný neměl žádný procesní prostředek na obranu proti nároku uplatňovaném ve změněné žalobě, jelikož by nemohl dokládat nové důkazy a tvrzení.⁹¹ O změnu

---

⁸⁸ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 518

⁸⁹ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 268

⁹⁰ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. str. 181

⁹¹ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 519

žaloby ale nepůjde v případě, kdy účastník pouze doplňuje rozhodné skutečnosti na základě výzvy podle § 118a odst. 2 o. s. ř., které jsou důležité pro posouzení právního názoru, který je odlišný než právní názor účastníků.⁹²

Účastník měnící žalobu může blíže specifikovat to, co již bylo skutkově uplatněno. Jako příklad můžeme uvést situaci, když účastník blíže vymezí a specifikuje byt, který má být předmětem vyklizení v původní žalobě.⁹³

Na druhou stranu je naprosto nepřijatelná změna žaloby ve skutkovém stavu. Její připuštění by totiž znamenalo značný zásah do koncentrace rozhodných skutečností a důkazů a koncentrace řízení by tak ztrácela svůj smysl.⁹⁴

3.8. Námitka promlčení a započtení v souvislosti s koncentrací

Námitku započtení lze uplatnit i po zkoncentrování řízení, ale předpokladem je situace, že k započtení došlo až po koncentraci řízení. V situaci, kdy se námitka odvíjí od započtení, k němuž došlo před zkoncentrováním řízení, nelze dané započtení s ohledem na již existující koncentraci prokazovat.

Co se týče vzájemného návrhu, na ten se dřívější koncentrace nevztahuje, protože jde o novou žalobu. Ke koncentraci vůči vzájemnému návrhu tedy dojde po splnění zákonných podmínek při jednání, které následuje po podání vzájemného návrhu. Některé podání může být oběma typy, jak námitkou započtení, tak vzájemným návrhem. Z praxe můžeme uvést případ, kdy žalovaný uplatňuje svůj nárok vůči žalobci, který převyšuje projednávaný dluh, a žalovaný chce po žalobci zaplatit rozdíl mezi těmito pohledávkami.

Jestliže skutkový stav zjištěný v řízení před uplatněním námitky promlčení nevyklučuje možnost, že ohledně uplatněného nároku nastala nějaká skutečnost, která brání uplatnění nároku, který je promlčený, například že došlo k uznání závazku, pak námitka promlčení není důvodná v době, kdy již takové skutečnosti nemohou být v řízení prověřeny vzhledem k zákonné koncentraci řízení.⁹⁵

3.9. Poučení

Poučovací povinnost má soud ve vztahu k účastníkovi a jejich právům a povinnostem, ale také v daném okamžiku řízení tak, aby neutrpěli újmu na svých

---

⁹² Rozsudek NS ČR ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 33 Odo 1310/2004

⁹³ JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 269

⁹⁴ HAMUĚÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení.* Praha: Leges, 2010, str. 114

⁹⁵ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář, 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2017, str. 519

právech jen z důvodu neznalosti. Poučovací povinnost můžeme dělit na obecnou, která je upravena v § 5 o. s. ř. a zvláštní, upravenou vždy konkrétně, podle úkonu, který je prováděn. Hlavním cílem poučovací povinnosti soudu tak je pomoc účastníkům, ale je nutné dbát na to, aby jejím plněním nebylo zasaženo do rovného postavení účastníků. Z toho vyplývá, že poskytnutím poučení se soud nesmí stát právním rádcem některé ze stran.⁹⁶ Soud při zjišťování skutkového stavu musí účastníky poučit o jejich povinnosti tvrzení a povinnosti důkazní, na kterou se váže koncentrace řízení.

Jestliže soud nemohl poučit o břemeni tvrdit a dokazovat účastníky řízení se skončením prvního jednání ve věci, není řízení v souvislosti se skončením prvního jednání ve věci zkoncentrováno. K dodatečné koncentraci dojde ihned, jakmile soud své poučení dovrší a poskytne účastníkům lhůtu k reakci.⁹⁷

Český civilní proces je založen na přísném principu koncentrací, kdy soud musí pomáhat účastníkům v pochopení jejich povinnosti tvrdit a prokazovat. Poučovací a vysvětlovací součinnost soudce je v tomto ohledu velmi důležitá a naplnění poučovací povinnosti soudu o hrozícím neúspěchu pomáhá účastníkům pochopit významnost předkládaných důkazů a tvrzených skutečností. Bez naplnění poučovací povinnosti soudu tedy nemůže dojít ke koncentraci řízení a v tom případě ani k zostření povinnosti tvrdit a prokazovat v souvislosti s nastolením skutkového a důkazního "stopstavu".

Účastníci musí být poučeni v předvolání k prvnímu jednání a před skončením prvního jednání ve věci ohledně koncentrace řízení, ale taktéž musí být poučení obsaženo v kvalifikované výzvě či v předvolání k přípravnému jednání.⁹⁸

Dvojité poučení, v předvolání a zároveň na konci prvního jednání je důležité proto, aby účastník řízení měl dostatečné podvědomí o koncentraci řízení a o jejích následcích. Případné pochybení v poučení o koncentraci lze napravit tak, že soud účastníka o koncentraci poučí a poskytne mu prostor k doplnění důkazů a skutečností např. v podobě odročení jednání. Jestliže byla dána výše uvedená dodatečná lhůta, musí být v protokolu uvedeno znění, v jakém bylo poučeno. V ostatních případech stačí v protokolu uvést odkaz na příslušné ustanovení občanského soudního řádu.

---

⁹⁶ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 168

⁹⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 514

⁹⁸ Rozsudek NS ČR ze dne 11. 8. 2015, sp. zn. 26 Cdo 608/2015

K tomuto stavu musí dojít k naplnění formálního i materiálního předpokladu koncentrace řízení. Formální předpoklad můžeme spatřit v ukončení přípravného nebo prvního jednání ve věci a poučením účastníků o důsledcích koncentrace a materiálním předpokladem je dostatečná součinnost soudu, která spočívá v tom, že soudce sám sdělí stranám, které skutečnosti a důkazy pokládá pro rozhodnutí sporu za podstatné a která ze stran musí tu danou skutečnost prokázat. Povinnost důkazní uložená účastníkům řízení je povinností procesní. Proto o ní musí soud účastníky poučit, přičemž poučení se bude vztahovat i na důkazní břemeno, jak nám vyplývá z rozsudku Nejvyššího soudu ČR.⁹⁹

Ve vztahu ke koncentraci je důležitým ustanovením § 118a o. s. ř. Jestliže v průběhu přípravného jednání vyjde najevo, že účastník nevylicil všechny rozhodné skutečnosti nebo je uvedl neúplně, dojde k tomu, že předseda senátu účastníka vyzve podle § 118a odst. 1 o. s. ř., aby svá tvrzení doplnil, a poučí ho o tom, jaké následky by mělo nesplnění této povinnosti. Jestliže účastník vůbec nenavrhl důkazní prostředky pro sporná tvrzení, bude vyzván podle ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř., aby tyto prostředky doložil bez zbytečného odkladu s poučením o následcích nesplnění této výzvy.¹⁰⁰

3.10. Zásada legálního a arbitrárního pořádku v souvislosti s koncentrací řízení

Zásadu legálního pořádku můžeme vymezit v tom smyslu, že se řízení ze zákona rozpadá do určitých úseků, ve kterých je možné provádět pouze určité procesní úkony. Tato definice je tak bez pochyby podobná definici koncentrace řízení a v případě koncentrace se jedná o prvek zásady legálního pořádku. Zásada legálního pořádku může být vymezena také způsobem, kdy je řízení rozděleno do vzájemně podmíněných fází. Tomu by odpovídalo dnešní pojetí vykonávacího řízení, které je nejprve nařízeno a po té je provedeno. Synonymické pojetí a použití obou termínů se nevylučuje a obě zásady jsou úzce spjaty a jejich rozlišení by nemělo činit potíže.

Zásadní rozdíl mezi zásadou koncentrační a zásadou legálního pořádku je spatřován v tom, že zásada legálního pořádku se týká nejen účastníků řízení, ale také soudu. Spočívá to v tom, že jak účastníci řízení, tak i soud, jsou ze zákona povinni činit určité úkony v jednotlivých stádiích řízení. Naopak zásada

---

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 813/2001

¹⁰⁰ SVOBODA K., ŠÍNOVÁ R., HAMULÁKOVÁ K. a kol.: *Civilní proces. Obecná část a sporné řízení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 236

koncentrace řízení se týká už jen účastníků řízení a jejich procesních úkonů. Soud nemá předepsané úkony, které by musel provést v zákonem zkoncentrovaném řízení.

Koncentrace soudcovská se spíše váže na zásadu arbitrárního pořádku, protože její definice zní tak, že proces není roztržštěn, ale celé jednání je bráno jako jediný celek, kde o jeho průběhu rozhoduje soudce. Přitom soudcovská koncentrace může být popsána tak, že řízení není rozděleno do několika fází a soudce má možnost odmítnout úkon navržený účastníkem, když se mu jeví skutečnost, že by tím způsobil průtahy v řízení.¹⁰¹ Omezení zásady arbitrárního pořádku je z mého pohledu správným krokem, protože omezuje soudce ve svévoli a dává mu nějaká pravidla, kterými se musí řídit, avšak chystaná rekonstrukce civilního práva má v plánu opět zvýraznit zásadu arbitrárního pořádku, jak uvádím v závěru své práce.

3.11. Zásada rovnosti účastníků

Patří mezi základní zásady civilního práva procesního. Její úpravu nalezneme v čl. 96 Ústavy¹⁰² a čl. 37 LZPS¹⁰³, v zákoně o soudech a soudcích a také v § 18 o. s. ř. ve vztahu k občanskému soudnímu řízení. Tato zásada znamená, že všichni účastníci mají mít rovné postavení v občanském řízení, ať už ve svých právech, tak i v povinnostech. Všichni účastníci mají stejné právo předkládat soudu návrhy, tvrdit skutečnosti nebo překládat důkazy. Na druhou stranu mají všichni stejnou obecnou povinnost stanovenou v § 101 o. s. ř., která nám říká, že účastníci řízení mají povinnost tvrdit skutečnosti významné pro rozhodnutí ve věci, plnit důkazní povinnost a dbát pokynů soudu.¹⁰⁴

3.12. Zásada kontradiktornosti

Na tuto zásadu se můžeme dívat buď ze širšího, nebo užšího pojetí. V užším pojetí ji chápeme tak, že v řízení jde vlastně o konflikt mezi dvěma stranami, přičemž každá ze stran hájí svá práva. V širším pojetí zásadu kontradiktornosti chápeme tak, že vše by mělo být podrobeno debatě a účastníci mají mít právo vyjadřovat se ke všem skutečnostem. Tento spor a konflikt mezi stranami je řízen soudem a ten předpokládá aktivitu na straně účastníků. Tato

---

¹⁰¹ HAMULÁKOVÁ, K.: *Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení*. Praha: Leges, 2010, str. 26

¹⁰² Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ MOLEK, P., *Právo na spravedlivý proces*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2012, str. 236-238

zásada spočívá ve vynucení aktivity účastníků při shromažďování důkazního materiálu.¹⁰⁵

3.13. Zásada dispoziční

Tato se zásada se projevuje tak, že účastníci mají právo podávat návrhy vůči soudu. Jde o procesní úkony, které můžeme nazývat dispoziční, protože účastníci řízení vlastně disponují daným řízením. Iniciativu má tedy ten, kdo uplatňuje nějaký nárok nebo uplatňuje svůj právní zájem. Zásadu dispoziční nalezneme převážně u řízení sporných, protože u nesporných řízení se uplatní zásada oficiality.

Zásady výše uvedené mají úzký vztah ke koncentraci řízení a můžeme pozorovat, že se prolínají. Tyto zásady se totiž týkají jak samotného postupu řízení, tak i kvality a poznání skutkového stavu.¹⁰⁶

4. Odvolací řízení

4.1. Apelační opravný systém

Jedná se o nejširší opravný systém a na tomto systému je založena úprava odvolání, konkrétně na systému neúplné apelace z důvodů požadavku na rychlé a hospodárné řízení. Oproti úplné apelaci, která se uplatňuje v našem právním řádu v nesporných řízeních nebo při odvoláních proti usnesení nikoliv ve věci samé, spatřujeme rozdíl v tom, že při neúplné apelaci odvolací soud nemůže přihlídnout k novým skutečnostem a novým důkazům, a v procesní teorii tak mluvíme o uplatnění zákazu novot. U neúplné apelace tak vycházíme ze zásady, že odvolací soud je instancí skutkovou, a proto by veškeré provedení důkazů k prokázání všech sporných a právně významných skutečností mělo být uskutečněno při jediném jednání. K tomu se váže povinnost účastníka v řízení před soudem prvního stupně předložit všechny v té době existující důkazy a tvrdit všechny rozhodné skutečnosti. I zde však existují výjimky, kdy je možné uplatnit nové skutečnosti a nové důkazy.

Apelační opravný systém tak umožňuje soudu, který rozhoduje o opravném prostředku, přezkoumat napadené rozhodnutí jak po stránce právní, tak po stránce skutkové. Takový soud může po úvaze napadené rozhodnutí potvrdit, změnit anebo ho zruší.¹⁰⁷

---

¹⁰⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 49

¹⁰⁶ WINTEROVÁ, A. *Civilní právo procesní*. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011, str. 231

¹⁰⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 311

4.2. Přípustnost odvolání

Odvolání je tedy řádným opravným prostředkem, lze jím napadnout jak rozsudky, tak usnesení. Zákon nám stanoví, jaké podmínky musí být splněny, aby odvolání mohlo být podáno a odvolací soud se jím zabýval. Podmínky přípustnosti jsou důležité ve vztahu k veřejnému zájmu a nastolení právní jistoty a dále na vydání konečného rozhodnutí, aby nedocházelo ke zbytečným průtahům v řízení. Zde se naprosto ztotožňují se zákonodárcem, který podmínkami nastavil určitá pravidla, která zabraňují neoprávněným odvolání a průtahům v řízení.

4.2.1. Objektivní přípustnost odvolání

Odvoláním může být z objektivního hlediska napaden zásadně každý rozsudek, výjimku tvoří tzv. bagatelní věci, což jsou rozsudky, jimiž bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím deset tisíc korun českých. V tomto případě nemá účastník ani právo podat odvolání proti nákladům řízení, i kdyby mnohonásobně převyšovaly částku deset tisíc korun. Výrok o nákladech řízení je totiž výrokem závislým a sdílí osud výroku ve věci samé.¹⁰⁸ Jestliže ale jde o rozsudek pro uznání nebo rozsudek pro zmeškání, je odvolání přípustné vždycky. Odvolání není přípustné proti usnesením, která jsou uvedena v ustanovení § 202 odst. 1 o. s. ř., například usnesení o vedení řízení, o schválení smíru atp. Odvoláním může být napaden pouze výrok rozhodnutí, ne jeho odůvodnění. Další objektivní podmínkou je lhůta pro samotné podání odvolání, která činí patnáct dnů od doručení rozhodnutí soudu prvního stupně a sama lhůta se řídí obecnými podmínkami počítání času. Pro dodržení lhůty postačí, když je odvolání podáno poslední den lhůty u soudu nebo je předáno k odeslání prostřednictvím poštovní přepravy.¹⁰⁹

Účastník řízení musí být podle ustanovení § 157 odst. 1 o. s. ř. řádně poučen o tom, zda proti rozhodnutí existuje opravný prostředek musí být informován o lhůtě a místě podání opravného prostředku. Jestliže bude uvedeno nesprávné poučení, může účastník řízení podat opravný prostředek i po uplynutí patnáctidenní lhůty. V případě, že poučení není obsaženo vůbec, je možné odvolání podat do tří měsíců od doručení rozhodnutí.¹¹⁰

¹⁰⁸ LOCKENBAUER, J. Odvolací soud v řízení o bagatelních věcech. *Právní rozhledy*, 2012, 20 (10), s. 369-370.

¹⁰⁹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 315

¹¹⁰ Ustanovení § 204 odst. 2 o. s. ř.

Jelikož se jedná o lhůtu zákonnou, i zde existuje institut prominutí zmeškání lhůty. O prominutí rozhoduje soud prvního stupně a nedodržení lhůty může prominout v případě existence omluvitelného důvodu. Návrh na prominutí lhůty musí být podán do patnácti dnů po odpadnutí překážky spolu s úkonem, který byl promeškán.¹¹¹

Soud také nesmí odmítnout odvolání pro opožděnost dříve, než bude pravomocně rozhodnuto o žádosti odvolatele o prominutí zmeškání lhůty k podání odvolání.¹¹²

Vzhledem k tomu, že odvolání je řádným opravným prostředkem, je nutná také existence nepravomocného rozhodnutí. V poslední řadě je objektivní podmínkou přípustnost odvolání, kterou nám upravuje ustanovení § 202 o. s. ř. Toto ustanovení vymezuje přípustnost negativně. Odvolání tedy není možné proti usnesení, kterým se upravuje vedení řízení, kterým byl účastník vyzván, aby neúplné, nesrozumitelné nebo neurčité podání doplnil nebo opravil, nebo kterým bylo prominuto zmeškání lhůty, kterým byla nebo nebyla připuštěna změna návrhu, kterým bylo rozhodnuto o svědečném nebo o nárocích podle ustanovení § 139 odst. 3 o. s. ř. Dále jde o usnesení, kterým byl schválen smír, kterým byl zamítnut návrh na přerušování řízení podle § 109 nebo § 110 o. s. ř., kterým byl žalovaný vyzván, aby se ve věci písemně vyjádřil, kterým bylo opraveno rozhodnutí, netýká-li se oprava výroku rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto, že doručení je neúčinné, kterým byla uložena povinnost složit zálohu na náklady důkazu, kterým bylo vyhověno návrhu na přezkum evropského platebního rozkazu, kterým bylo nařízeno první setkání s mediátorem podle ustanovení § 100 odst. 2 o. s. ř. a kterým byl zrušen platební rozkaz podle ustanovení § 173 odst. 2 o. s. ř.

4.2.2. Subjektivní přípustnost odvolání

Subjektivní přípustnost odvolání stanoví, kdo je oprávněný odvolání podat. Zpravidla půjde o účastníka řízení, kterému nastala rozhodnutím soudu prvního stupně nějaká újma, která může být odstraněna, jestliže odvolání bude vyhověno. Odvolání může podat také vedlejší účastník, a to i v případě, že se neúčastnil řízení před soudem prvního stupně, ale vstoupil do řízení nejpozději patnáct dnů od doručení rozhodnutí takovému účastníku, kterého v probíhajícím řízení

---

¹¹¹ Ustanovení § 58 odst. 1 o. s. ř.

¹¹² IŠTVÁNEK F., *Přehled judikatury ve věcech rozsudků pro uznání, rozsudků pro zmeškání a podmínek odvolání*. Praha: ASPI, a. s., 2006, str. 92

podporuje. Takové odvolání není přípustné, jestliže se podporovaný účastník práva na podání odvolání vzdal nebo nesouhlasí s podaným odvoláním vedlejšího účastníka. Odvolání může podat také státní zastupitelství nebo Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, jestliže vstoupí do řízení.¹¹³

Právo podat odvolání nemá ten účastník, kterému bylo vyhověno, takové právo má pouze ten, kterému vznikla nějaká újma na jeho právech v souvislosti s vydaným rozhodnutím. V případě, že účastníkovi sice újma na právech vznikla, ale není odčinitelná rozhodnutím o odvolání, taktéž nemá právo podat odvolání.

Půjde třeba o situaci, kdy účastník řízení podal odvolání proti rozhodnutí, kterým byl soudem prvního stupně zamítnut návrh povinného na odklad provedení výkonu rozhodnutí, ale došlo k tomu, že okresní soud, tedy soud prvního stupně, spis nepodstoupil odvolacímu soudu a návrh na výkon rozhodnutí provedl sám. V důsledku toho, že výkon rozhodnutí již byl proveden, nemůže odvolací soud rozhodnout o odvolání.¹¹⁴

Svou legitimaci podat odvolání může účastník řízení ztratit tím, že v rámci zachování dispoziční zásady se vzdá práva na podání odvolání. V případě, že by odvolání i tak podal, jednalo by se o odvolání podané neoprávněnou osobou. Z ustanovení § 207 o. s. ř. nám vyplývá, že účastník se může vzdát práva na podání odvolání jen vůči soudu a až po vyhlášení rozhodnutí. Také může vzít zpět již podané odvolání až do doby, než je o něm rozhodnuto. V takovém případě se řízení o odvolání zastaví a ten, kdo ho jednou vzal zpět, nemůže ho znovu podat.¹¹⁵

Jestliže se účastník vzdá práva na odvolání pouze do protokolu, má to vliv i na výsledný obsah rozhodnutí. V rozhodnutí je tak uveden jen předmět, kterého se týká, závěr o skutkovém stavu a stručné právní posouzení věci.¹¹⁶

Třetí osoba, která nebyla účastníkem řízení, ačkoliv jím být měla, má právo podat odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým se zasahuje do jejích práv a povinností. Účastníkem řízení se stává až doručením rozhodnutí, které rozhoduje o jejích právech. Jde například o přiznání znalečného.¹¹⁷

---

¹¹³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 314

¹¹⁴ HAVLÍČEK, K. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1.1.2015*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2015, str. 20

¹¹⁵ Ustanovení § 207 odst. 2 o. s. ř.

¹¹⁶ WINTEROVÁ A., MACKOVÁ A. a kol., *Civilní právo procesní*. Vysokoškolská učebnice. 6. vydání. Praha: Linde, 2011, str. 437 ve spojení s § 157 odst. 4 o. s. ř.

¹¹⁷ HAVLÍČEK, K. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1.1.2015*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2015, str. 21

4.3. Náležitosti odvolání

Podané odvolání může být projednáno jen v tom případě, že splňuje zákonné požadavky. Kromě obecných náležitostí, které jsou stanoveny v § 42 o. s. ř. musí splňovat také náležitosti stanovené v § 205 o. s. ř.

Odvolání může být podle § 42 odst. 1 o. s. ř. podáno písemně, ústně do protokolu, prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem. V případě, že je odvolání podáno v elektronické podobě, musí být do tří dnů u soudu doložen originál. Tato povinnost se nevztahuje na dokumenty, které jsou opatřeny uznávaným elektronickým podpisem.¹¹⁸

Do obecných náležitostí patří označení, kterému soudu je odvolání určeno, kdo jej činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být samozřejmě podepsáno a datováno. V listinné podobě se odvolání podává v potřebném počtu stejnopisů a s přílohami tak, aby jeden stejnopis zůstal u soudu a po té, aby každý účastník dostal jeden stejnopis, jestliže je to třeba.¹¹⁹

Ustanovení § 205 o. s. ř. stanoví ještě náležitosti zvláštní. Mezi ně patří uvedení, proti kterému rozhodnutí odvolání směřuje. Napadené rozhodnutí by mělo být nejlépe označeno číslem jednacím a datem, kdy bylo vydáno. Dále mezi zvláštní náležitosti odvolání patří vymezení, v jakém rozsahu je rozhodnutí napadáno a v čem odvolatel spatřuje nesprávnost rozhodnutí nebo postupu soudu. Je nutné označit přesně výrok, který je napadán, je-li jich v rozhodnutí více, protože soud je podaným odvoláním vázán. Nakonec musí být v podaném odvolání uvedeno, čeho se odvolatel domáhá.

4.3.1. Odvolací důvody

Taxativní výčet podává ustanovení § 205 odst. 2 o. s. ř. Jelikož je odvolací řízení založeno na systému neúplné apelace, platí, že v odvolání platí zákaz uvádění novot, proto účastník řízení nemůže uvést skutečnosti, které neuplatnil před soudem prvního stupně, s výjimkou skutečností uvedených v ustanovení § 205a o. s. ř., o kterých budu mluvit v následující kapitole.

Uvedení odvolacího důvodu je nezbytnou součástí náležitostí odvolání, protože pomocí odvolacího důvodu stěžovatel sděluje soudu, proč opravný prostředek uplatnil. Musí ale vylíčit, v čem spatřuje nesprávný postup soudu prvního stupně po skutkové nebo právní stránce popř. uvést takové skutečnosti,

---

¹¹⁸ Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů

¹¹⁹ Ustanovení § 42 odst. 4 o. s. ř.

kteřé ho vedly k tomu, aby podal řádný opravný prostředek v podobě odvolání z důvodu nesprávného postupu soudu prvního stupně.¹²⁰

O uvedení odvolacího důvodu se nejedná, jestliže odvolatel pouze uvede odkaz na příslušné zákonné ustanovení odvolacích důvodů bez vylíčení skutečností, v čem spatřuje nesprávnost rozhodnutí.¹²¹ Dle mého názoru ustanovení § 205 o. s. ř. vlastně nemá působit jako omezení odvolacích důvodů, ale spíše jako návod, jak má odvolatel správně vymezit odvolací důvod a jak je má soud posuzovat.

Odvolací důvody ve zmíněném ustanovení můžeme rozdělit do několika skupin. První skupinou budou odvolací důvody týkající se podmínek řízení, upravené v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř., druhou skupinou jsou důvody týkající se nedostatku zjištění skutkového stavu, které nám upravuje ustanovení § 205 odst. 2 písm. b), d), e), a f) o. s. ř. Do třetí skupiny patří důvody týkající se jiné vady řízení, která mohla mít vliv na nesprávné rozhodnutí ve věci, které nalezneme v ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. a poslední skupinou je důvod nesprávného právního posouzení věci podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř.

4.3.1.1. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř.

Zde se soudu vytýká to, že rozhodl i přesto, že nebyly splněny podmínky řízení a proto mělo být zastaveno, rozhodoval věcně nepřislušný soud, na rozhodnutí se podílel nebo rozhodoval soudce nebo přisedící, který byl vyloučen, a nebo jestliže byl soud prvního stupně nesprávně obsazen. Soud zkoumá kdykoliv a tedy i v odvolacím řízení, zda byly splněny podmínky řízení.

U věcné příslušnosti soud postupuje podle ustanovení § 104a odst. 2, 3 a 4 o. s. ř., tedy že soud věcnou příslušnost zkoumá kdykoliv za řízení. V odvolacím řízení soud může tuto příslušnost zkoumat jen v případě, že mu v tom nebrání usnesení Vrchního soudu nebo Nejvyššího soudu ČR o určení věcné příslušnosti a nebo usnesení zvláštního senátu složeného ze soudců Nejvyššího soudu ČR a Nejvyššího správního soudu ČR.

Když odvolatel namítá nesprávné obsazení soudu, došlo k tomu, že místo senátu rozhodoval samosoudce a z toho vyplývá, že podjatost soudce je tedy

---

¹²⁰ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 763

¹²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. 20 Cdo 987/99

způsobilým odvolacím důvodem. Nebo jde o případ, kdy místo soudce rozhodoval ve věci vyšší soudní úředník, justiční čekatel nebo soudní tajemník.¹²²

4.3.1.2. Odvolací důvod podle § ustanovení 205 odst. 2 písm. b), d), e) a f) o. s. ř.

V případě, že soud prvního stupně nepřihlédl ke skutečnostem, které tvrdil odvolatel, ani k ním tvrzeným důkazům, i když k tomu nebyly dány předpoklady podle ustanovení § 118b a § 175 odst. 4 o. s. ř., je dán tento odvolací důvod. Tento důvod je dán i v případě, že soud sice provedl všechny navrhované důkazy, ale nesprávně je zhodnotil, a nebo pokud soud sice zjistil skutkový a právní stav věci, ale takový stav nemůže obstát, jelikož tu jsou skutečnosti a důkazy, které dosud nebyly provedeny, ale poukazují na to, že skutkový stav je jiný, než byl dosud zjištěn.

V prvním případě by se jednalo o porušení koncentrace řízení a skutkový stav tak nebyl řádně zjištěn popř. účastník řízení ani nemohl unést břemeno tvrzení nebo důkazní.¹²³

Dále se jedná o případy, kdy soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, protože neprovedl veškeré účastníkem navrhované důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností.

Dalším důvodem může být situace, kdy soud sice provedl všechny důkazy, ale nesprávně je posoudil v rámci svého uvážení. Odvolací soud pak může dojít k závěru, že soud prvního stupně důkazy nesprávně vyhodnotil a v tom případě pak sám zopakuje dokazování nebo ho doplní. Nesprávnost nebo neúplnost skutkových zjištění a závěrů soudu prvního stupně není vadou řízení, ale jedná se o podklad pro odvolací důvod.¹²⁴

4.3.1.3. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř.

V tomto případě jsou důvodem všechny vady řízení, s výjimkou těch, které jsou uvedeny ve výše uvedeném ustanovení pod písmeny a) a b), jde tak například o špatné poučení účastníků, posuzování procesních otázek v průběhu řízení nebo další nedostatky činnosti soudu prvního stupně.

---

¹²² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 765

¹²³ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 766

¹²⁴ DRÁPAL L., BUREŠ, J. a kol.: *Občanský soudní řád I, II.*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1630

Jde často o takové vady, při kterých došlo k porušení procesních práv účastníka, a podmínkou je, že tato vada měla vliv na nesprávné rozhodnutí soudu prvního stupně.¹²⁵ V praxi půjde například o výslech svědka, který byl nejprve vyslechnut jako účastník řízení, nebyl řádně poučen, účastníku řízení nebyla řádně doručena písemnost atp.

4.3.1.4. Odvolací důvod podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. g)

Nesprávným právním posouzením věci je omyl soudu při aplikaci práva na zjištěný skutkový stav. Bude to taková situace, kdy soud použil jiný právní předpis, než měl být použit, nebo jestliže soud špatně vyložil předpis správný. O nesprávné právní posouzení jako odvolací důvod půjde tehdy, jestliže bylo rozhodující pro výrok rozhodnutí soudu prvního stupně.

Nemusí tedy nutně jít jen o nesprávné právní posouzení předmětu řízení, ale odvolání lze podat i v případě předběžné otázky, břemene tvrzení nebo důkazní, nebo vázanosti soudu rozhodnutím jiného orgánu.¹²⁶

4.4. Průběh odvolacího řízení

Na odvolací řízení se přiměřeně použijí ustanovení upravující řízení před soudem prvního stupně, přičemž aplikace norem bude respektovat zvláštnosti odvolacího řízení. Použití některých ustanovení občanský řád výslovně vylučuje. Půjde o přistoupení nebo záměnu účastníků podle ustanovení § 92 o. s. ř., dále je vyloučeno použití ustanovení § 97 a § 98 o. s. ř., která upravují vzájemný návrh a započtení. Řízení se ani nebude přerušovat, jestliže se někdo z účastníků nedostaví k odvolacímu řízení.¹²⁷

4.4.1. Úkony soudu prvního stupně

Je pravidlem, že odvolání se podává prostřednictvím soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Je to z toho důvodu, že se podaným odvoláním nejprve zabývá soud, proti jehož rozhodnutí odvolání směřuje. Tento soud nejprve zkoumá, zda bylo podáno včas.¹²⁸

---

¹²⁵ HAVLÍČEK, k. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1.1.2015*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2015, str. 37

¹²⁶ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 766

¹²⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 788

¹²⁸ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. str. 321

Jestliže tak učiněno nebylo, odvolání usnesením odmítne. Jestliže bylo odvolání podáno po lhůtě a spolu s ním žádost o prominutí zmeškané lhůty, nemůže být odvolání odmítnuto před tím, než bude rozhodnuto o žádosti stěžovatele. I v případě, že soud prvního stupně dojde k závěru, že odvolání bylo podáno včas, může odvolací soud zaujmout opačný postoj a sám tak opožděné odvolání odmítne.¹²⁹ Tento způsob mi přijde trochu nadbytečný a podle mého názoru by stačilo přezkoumání podání odvolání ve lhůtě soudem prvního stupně.

Jestliže je odvolání podáno včas, ale neoprávněnou osobou, předloží soud prvního stupně spis odvolacímu soudu, který rozhodne o odmítnutí.¹³⁰

V případě v čas podaného odvolání, předseda senátu soudu prvního stupně zkoumá, jestli má odvolání veškeré obecné i zvláštní náležitosti, a v případě, že má odvolání nějakou vadu, vyzve usnesením stěžovatele k odstranění vad a stanoví mu přiměřenou lhůtu k nápravě. Tato lhůta může být na žádost stěžovatele prodloužena. Proti tomuto usnesení není odvolání přípustné. Výzva musí obsahovat poučení o tom, že jestliže nebudou vady ve lhůtě opraveny, odvolání bude odmítnuto. Odvolání nemůže být odmítnuto v případě absence poučení ve výzvě.¹³¹

Lhůta je velmi důležitá, protože v dnešní době často dochází k podávání tzv. blanketních odvolání, kdy zástupci účastníků podávají odvolání bez odůvodnění s tím, že ho v určené lhůtě, ať už stanovené soudem nebo vlastním uvážení, odůvodní. V těchto situacích by měl soud reagovat okamžitě a určit krátkou lhůtu na doplnění odvolání, aby tak nedocházelo ke zbytečným průtahům v řízení.¹³²

K odmítnutí odvolání u odvolacího soudu pro nesplnění výzvy k odstranění vad přistoupí soud tehdy, jestliže jde o vady bránící věcnému projednání odvolání a toto neúplné nebo nesprávné odvolání brání v řízení pokračovat. Pokračovat nelze tehdy, jestliže není dostatečně označeno rozhodnutí, proti kterému odvolání směřuje, není uveden rozsah napadení nebo odvolací důvody.¹³³

---

¹²⁹ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 781

¹³⁰ Ust. § 218 o. s. ř.

¹³¹ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 783

¹³² HAVLÍČEK, k. a kol. *Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1.1.2015*. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2015, str. 58

¹³³ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 783

Soudy ale bývají shovívavé, v rámci co nejširšího zachování práva na spravedlivý proces. Z judikatury vyplývá, že i když není v odvolání uveden důvod, v čem stěžovatel spatřuje nesprávnost rozhodnutí soudu prvního stupně, tedy absenci odvolacího návrhu, nebrání v pokračování odvolacího řízení, jestli je zřejmé, proti kterému rozhodnutí je směřováno a v jakém rozsahu ho odvolatel napadá.¹³⁴

Může také dojít k tzv. autoremeduře. Ta spočívá v tom, že přímo soud prvního stupně, který vydal napadené rozhodnutí, změní svoje rozhodnutí a přímo tím tak vyhoví stěžovateli v plném rozsahu. Je přípustná pouze v případech stanovených v ustanovení § 210a o. s. ř.¹³⁵

Po doplnění vad vydá předseda senátu usnesení k zaplacení poplatku za odvolání. Po zjištění, že odvolání bylo podáno řádně a včas k tomu oprávněnou osobu a po zaplacení soudního poplatku předloží předseda senátu spis odvolacímu soudu.

4.4.2. Řízení před odvolacím soudem

Jestliže tedy nedošlo k odmítnutí odvolání, rozhoduje odvolací soud o odvolání při jednání. Nařízení jednání není obligatorní, nemusí být nařizováno v případě, že se odvolání odmítá, odvolací řízení se přerušuje nebo zastavuje, odvolání směřuje proti usnesení soudu prvního stupně, kterým se rozhoduje o předběžném opatření nebo jinému usnesení, kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé, nebo se zruší rozhodnutí podle ustanovení § 219a o. s. ř. a nebo se odvolání týká nákladů řízení, lhůty k plnění nebo předběžné vykonatelnosti.¹³⁶

K jednání, které je zásadně veřejné, je nutné všechny účastníky předvolat, dokonce i vedlejší účastníky původního řízení. Předvolají se tak, aby měli minimálně deset dní na přípravu. Průběh jednání je pak téměř shodný s jednáním před soudem prvního stupně. Předseda senátu nebo pověřený člen senátu podá zprávu o dosavadním průběhu řízení, provede stručný rozbor napadeného rozhodnutí a shrne uplatněné důvody. Jednání řídí předseda senátu, který na závěr vyzve účastníky ke shrnutí jejich závěrů a k vyjádření se ke skutkové a právní stránce věci.¹³⁷

---

¹³⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 28 Cdo 1927/2001

¹³⁵ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 322

¹³⁶ Ustanovení § 214 o. s. ř.

¹³⁷ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 323

4.4.3. Dokazování v odvolacím řízení

Na základě apelačního principu není odvolací soud vázán skutkovým stavem, který zjistil soud prvního stupně. Proto může být dokazování před odvolacím soudem zopakováno nebo doplněno. Jestliže má odvolací soud pochybnost, že provedené dokazování soudem prvního stupně nebylo provedeno formálně správně nebo by mohl dojít k jiným skutkovým závěrům, zopakuje dokazování. Nemůže dojít k tomu, že odvolací soud zhodnotí důkazy jinak a přitom neprovede své vlastní dokazování. Jednalo by se o porušení práva na spravedlivý proces v důsledku porušení zásady přímosti. Dle této zásady provádí dokazování soud při jednání, ke kterému předvolá účastníky řízení.¹³⁸

Pokud se soud prvního stupně vůbec nezabýval nebo nehodnotil nějakou skutečnost, která je významná pro rozhodnutí ve věci samé, musí tento nedostatek napravit odvolací soud. Napraví to tak, že sám vyhodnotí danou skutečnost a ještě před verdiktem seznámí účastníky se svými závěry.¹³⁹

Z povahy důkazů vyplývá, že u výslechu účastníků řízení nebo svědků se odvolací soud nemůže odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, aniž by tyto důkazy opakoval. Odvolací soud totiž při opakování těchto důkazů kromě hodnocení také vidí i chování v průběhu výpovědi. Odvolací soud tak může vyvodit jiné závěry než soud prvního stupně, jestliže důkazy sám opakoval nebo ještě doplnil některé důkazy. Proto jestli má dojít ke změně skutkového stavu, v důsledku odchylného hodnocení důkazů, musí odvolací soud rozhodné důkazy sám zopakovat, jinak by se jednalo o vadu řízení.¹⁴⁰ Zde bych si dovilil nesouhlasit se Svobodou, jelikož opětovné provedení výslechu svědka nebo účastníka řízení už nemusí mít předpokládaný efekt z toho důvodu, že časem sami svědci zapomenou, jak se přesně zkoumaná skutečnost odehrála nebo co přesně vypověděli, a proto soudce nemá v každém případě možnost spatřit chování svědků či účastník v průběhu výpovědi.

Odvolací soud může připustit i nové skutečnosti a důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jestliže má za to, že je to důležité pro zjištění skutkového stavu. Tyto důkazy a jejich provedení však musí být v souladu

---

¹³⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 363/06

¹³⁹ SVOBODA, K.: *Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení*. Praha: ASPI, a. s., 2009, s. 49

¹⁴⁰ SVOBODA, K.: *Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení*. Praha: ASPI, a. s., 2009, s. 59

s ustanoveními § 205a a § 211a o. s. ř. O nových skutečnostech a důkazech pojednává další kapitola.

I zde, v odvolacím řízení, má odvolací soud poučovací povinnost podle ustanovení § 118a o. s. ř., protože bez uplatnění poučení by nemohla nastat koncentrace řízení. Odvolací soud ale může sám poskytnout poučení účastníkům dle tohoto ustanovení a není třeba, aby rušil všechna rozhodnutí soudu prvního stupně. Docházelo by tak opět ke zbytečným průtahům v řízení, kdyby věc vracel k novému projednání. Místo toho může poučení poskytnout sám. Porušení poučovací povinnosti tak není vadou řízení v případě, že odvolací soud má na věc stejný, hmotněprávní názor. Jestliže vyvstane potřeba provést nové důkazy a skutečnosti v důsledku jiného právního názoru, který má odvolací soud, je dána potřeba poskytnout nové poučení.¹⁴¹

4.4.4. Rozhodnutí o odvolání

Existuje několik možností, jak může odvolací soud rozhodnout nebo může rozhodnout o zpětvzetí odvolání tím, kdo ho podal. Odvolání může být vzato zpět až do doby, než o něm bylo rozhodnuto. Ten, kdo odvolání vzal zpět, nemůže ho později podat znovu. Kdyby ho tento účastník podal znovu, bylo by odvolání odmítnuto jako podáno někým, kdo k tomu není oprávněn, odvolací soud odvolání odmítne podle ustanovení § 218 písm. b) o. s. ř. V případě zpětvzetí odvolání odvolací soud řízení zastaví. V tomto případě nabude rozhodnutí soudu prvního stupně právní moci a hledí se, jako by odvolání vůbec podáno nebylo.¹⁴²

V případech, kdy odvolací soud potvrzuje nebo mění rozsudek, rozhodnutí má podobu rozsudku. Když ruší rozsudek soudu prvního stupně, rozhodnutí bude mít podobu usnesení. Usnesením rozhoduje také ve věcech, kde rozhoduje o odvolání proti usnesení, ať ve věci samé či nikoliv.¹⁴³

4.4.4.1. Potvrzení rozhodnutí soudu prvního stupně

Je-li rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku správné, odvolací soud rozhodne tak, že napadené rozhodnutí potvrdí. To znamená, že rozhodnutí je v souladu s hmotným právem, výsledkem řádně vedeného procesu, ve kterém byl řádně zjištěn skutkový stav, ze kterého dovedl odpovídající skutkové závěry a byl

---

¹⁴¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 324

¹⁴² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 779-780

¹⁴³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 325

použit správný hmotněprávní předpis. Rozhodnutí může být potvrzeno také jen z části nebo v určitém výroku.

Odvolací soud rozhodnutí potvrdí také v případě, že je správný výrok, ale nesprávný právní názor. S odlišným názorem musí odvolací soud účastníky seznámit a umožnit jim podat svá vyjádření, aby byl zachován princip dvojinstančnosti.¹⁴⁴

4.4.4.2. Změna napadeného rozhodnutí soudu prvního stupně

Podle ustanovení § 220 o. s. ř. odvolací soud změní napadené rozhodnutí, jestliže nejsou splněny podmínky pro jeho potvrzení nebo zrušení a jestliže soud prvního stupně rozhodl nesprávně, ačkoliv správně zjistil skutkový stav nebo po doplnění nebo zopakování dokazování je skutkový stav zjištěn tak, že je možné ve věci rozhodnout. Rozhodnutí bude také změněno v případě, že odvolací soud schválí smír.

Smír se schvaluje usnesením. Uzavřený smír není totožný z povahy věci s obsahem rozhodnutí soudu prvního stupně, a proto jde o změnu rozhodnutí.¹⁴⁵

4.4.4.3. Zrušení napadeného rozhodnutí

Zrušení napadeného rozhodnutí má být spíše výjimkou. Dojde k tomu tehdy, když přezkoumávané rozhodnutí není správné a nemůže být pro závažnost vad ani změněno odvolacím soudem. Taxativní výčet, kdy lze rozhodnutí soudu prvního stupně zrušit nám stanoví ustanovení § 219a o. s. ř.

V případě, kdy odvolací soud ruší rozhodnutí soudu prvního stupně, musí zároveň rozhodnout, jestli mu věc vrátí k dalšímu řízení, zda postoupí věc věcně příslušnému soudu, nebo v případě, že k projednání věci není příslušný žádný soud, předá věc příslušnému orgánu. Odvolací soud může rozhodnutí i zrušit, když je navrhována změna. V případě zrušení rozhodnutí, je odvolací soud vázán právním názorem odvolacího soudu.¹⁴⁶

Toto je dle mého názoru správný postup, jelikož by takto mohlo docházet k průtahům v řízení nebo by dokonce mohli být jednotliví soudci ovlivňováni a dokola by se snažili prosadit svůj názor. I v praxi se někdy může stát, že názor nadřízeného soudu není respektován. V takovém případě by mohl odvolací soud

---

¹⁴⁴ POLIŠENSKÁ, P. a kol. *Musíš znát... Občanské právo procesní*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016, str. 254

¹⁴⁵ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 820

¹⁴⁶ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 816

věc přikázat k projednání jinému soudci nebo senátu, ale v tom případě by to bylo na hranici prolomení zásady práva na zákonného soudce.

První skupinou vad, pro kterou odvolací soud zruší napadené rozhodnutí, která je uvedena v ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. jsou takové vady, že řízení nemělo vůbec proběhnout pro nedostatek podmínek řízení nebo rozhodoval soud, který k tomu nebyl věcně příslušný nebo dokonce vyloučený soudce, nebo rozhodoval soud, který nebyl správně obsazen s výjimkou, že místo samosoudce rozhodoval senát nebo i další vady, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a při odvolacím řízení nemohla být zjednána náprava.

Jestliže rozhodoval soud v nesprávném obsazení, jednalo by se o porušení ústavní zásady práva na zákonného soudce, v důsledku toho musí být zrušení rozhodnutí a vrácení věci zpět soudu prvního stupně k dalšímu jednání. Mezi jiné vady patří především porušení procesněprávních předpisů soudem prvního stupně.¹⁴⁷

Druhý důvod pro zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně najdeme v ustanovení § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. Ten uvádí, že rozhodnutí bude zrušeno pro jeho nepřezkoumatelnost nebo nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů.

Jde o takové rozsudky, které porušují především čl. 90 Ústavy ČR, který říká, že soudy jsou tu především proto, aby poskytovaly ochranu právům. Dále by byl v případě takového rozsudku porušen čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tedy právo na spravedlivý proces.¹⁴⁸

Na nepřezkoumatelnost je nutno hledět hlavně v tom smyslu, že brání účastníkům formulovat odvolací důvody. Zpravidla jde o taková rozhodnutí, která nesplňují náležitosti uvedená v ustanovení § 157 odst. 2 o. s. ř. Nepřezkoumatelné bude rozhodnutí také tehdy, když bylo rozhodnuto podle souhrnného zjištění, kterým se zjišťuje rozhodný skutkový stav současně na základě všech zjištěných důkazů, a to bez uvedení, na základě kterého konkrétního důkazu se co činí případně upozornění na rozpor mezi nimi.¹⁴⁹ Nesrozumitelnost spočívá především v množství písařských chyb nebo podivné formulace.

Další důvod je uveden v ustanovení § 219a odst. 1 písm. c) o. s. ř. Tento nám říká, že rozhodnutí bude zrušeno, jestliže soud nepřibral za účastníka toho, kdo měl být účastníkem. *„Za situace, kdy odvolací soud shledá, že řízení před*

---

¹⁴⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 816

¹⁴⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1998 sp. zn. IV. ÚS 304/98

¹⁴⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 27. 4. 1999, sp. zn. II. ÚS 94/98

*soudem I. stupně proběhlo na straně žalovaného s účastníkem, který nebyl ve věci pasivně legitimován, přičemž se nejednalo o pouhé nesprávné označení účastníka, nýbrž o zcela odlišný právní subjekt, tedy o vadu, kterou nebylo možno v rámci řízení odstranit, bylo na místě zrušení rozsudku soudu I. stupně a vrácení mu věci k dalšímu řízení.*¹⁵⁰

Poslední důvod je vymezen v ustanovení § 219a odst. 1 písm. d) o. s. ř. Ten říká, že napadené rozhodnutí bude zrušeno, jestliže soud nepokračoval v řízení s tím, kdo je procesním nástupcem účastníka, který po zahájení řízení ztratil způsobilost být účastníkem řízení.

Dále má odvolací soud povinnost zrušit rozhodnutí i v případě, kdy ke zjištění skutkového stavu věci je třeba provést další účastníky navržené důkazy, které nemohou být provedeny v odvolacím řízení. Tyto důkazy by měly být provedeny na základě ustanovení § 205a o. s. ř.

Pak je ještě nutné zmínit účinky, které má odvolání. Jako první můžeme uvést devolutivní, neboli odvalující účinek. To znamená, že právo a povinnost projednat opravný prostředek a rozhodnout o něm připadá na soud vyšší instance. Druhým účinkem je suspenzivní účinek neboli odkladný, který spočívá v tom, že díky podanému opravnému prostředku se odkládá právní moc a vykonatelnost napadeného rozhodnutí.¹⁵¹

5. Nová tvrzení a nové skutečnosti v odvolacím řízení

V ustanovení § 205a o. s. ř. je uvedena zásada, že proti rozsudkům vydaným ve sporných řízeních, proti rozsudkům vydaným ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem a taktéž proti usnesením vydaným ve věci samé, s výjimkou rozsudku pro uznání a rozsudku pro zmeškání, nelze uvádět nové skutečnosti a navrhopat nové důkazy. Tato zásada platí jen tehdy, pokud není dána některá z výjimek, kterou nám uvádí výše zmíněné ustanovení.

V řízeních, která nám uvádí § 2 ZŘS, tato zásada neplatí, jelikož u těchto řízení lze v odvolacím řízení uplatňovat nové skutečnosti a důkazy bez omezení a k novým skutečnostem a důkazům soud přihlédne i za předpokladu, že uplatněny nebyly.¹⁵²

---

¹⁵⁰ POLIŠENSKÁ, P. a kol. *Musíš znát... Občanské právo procesní*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016, str. 255

¹⁵¹ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 310

¹⁵² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 768

Soud prvního stupně je instancí skutkovou, a proto mají být zásadně při jediném jednání provedeny všechny účastníky předložené důkazy, které jsou důležité a potřebné pro prokázání sporných tvrzení mezi účastníky, a proto je tato zásada východiskem pro využití neúplné apelace v dnešní právní úpravě. Proto má účastník povinnost tvrdit před soudem prvního stupně veškeré pro věc právně významné skutečnosti, které tu byly v době řízení před soudem prvního stupně.¹⁵³

Uvádění nových skutečností a důkazů je pro účastníky řízení v odvolacím řízení značně omezena., *Ve věcech, v nichž je odvolací řízení ovládáno zásadou neúplné apelace platí, že skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně, jsou způsobilým odvolacím důvodem jen v případech uvedených v ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř., že jiní účastníci než odvolatel mohou u odvolacího soudu namítat skutečnosti nebo důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně jen za podmínek uvedených v § 205a o. s. ř. nebo tehdy, neplatí-li pro odvolatele omezení odvolacích důvodů podle ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. (§ 211a o. s. ř.), že při zjišťování skutkového stavu odvolací soud nepřihlíží ke skutečnostem nebo důkazům, které byly účastníky uplatněny v rozporu s ustanoveními § 205a nebo § 211 o. s. ř. (213odst. 3 o. s. ř.), a že k přípustným novým skutečnostem a důkazům smí odvolací soud přihlídnout, jen když byly uplatněny (§ 212a odst. 3 o. s. ř.)*¹⁵⁴

Neúplná apelace se tedy uplatní u rozsudků a usnesení, které byly vydány ve věci samé ve sporném řízení, a nové skutečnosti a důkazy jsou způsobilým odvolacím důvodem.

5.1. Nové skutečnosti

Za takové skutečnosti považujeme ty, které účastník nebo vedlejší účastník neuvedl v řízení před soudem prvního stupně nebo nevyšly v průběhu takového řízení najevo jinou cestou. Pokud vyšly najevo a jsou odvolatelem uplatňovány i v odvolání, děje se tak důvodně, jelikož jde o tzv. novoty. Tato zásada je platná pro všechny účastníky daného řízení, i v případě posuzování procesní obrany, kterou žalovaný uplatňuje. Jestliže ji uplatnil až u odvolacího soudu, nemůže být přihlíženo k novým skutečnostem a důkazům.¹⁵⁵

---

¹⁵³ SVOBODA, K.: *Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení*. Praha: ASPI, a. s., 2009, str. 61

¹⁵⁴ Rozsudek NS ČR ze dne 2. 12. 2004, sp. zn. 1681/2004

¹⁵⁵ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 769

Za nepřipustnou novotu se ale nepovažuje situace, kdy účastník podaným odvoláním nijak nemění skutkový základ rozhodnutí, ale pouze upřesní nebo rozvine své tvrzení o skutečnosti, která byla projednána nebo vyšla najevo už před soudem prvního stupně a obsah odvolání nemá žádný vliv na právní normu, která byla použita k posouzení věci. Jak jsem uvedl výše, jestliže v řízení před soudem prvního stupně vyšla nějaká skutečnost najevo, je nerozhodné, že účastník tuto námitku vycházející z takové skutečnosti uplatnil až v řízení před odvolacím soudem. Ani v tomto případě by nešlo o skutečnost uvedenou v rozporu s ustanovením § 205a o. s. ř.¹⁵⁶

Problém nastává v situaci, kdy není úplně jednoduché posoudit, zda se jedná o novoty nebo nikoliv. Může se stát, že odvolatel postavil svou argumentaci při odvolání na skutečnosti, kterou uplatnil u soudu prvního stupně, ale nepřidal jí takovou důležitost a zmínil se o ní jen okrajově. Budou mít tedy označení „skutečnosti ne tak úplně nové“ v rámci odvolacího řízení. Neúplná apelace říká, že skutkový stav, jak byl zjištěn soudem prvního stupně podle účastníkem tvrzených skutečností, nemůže být před odvolacím soudem změněn. Z toho vyplývá, že „skutečnosti ne tak úplně nové“ uplatněné jen okrajově před soudem prvního stupně, na kterých nyní účastník postavil svou argumentaci před odvolacím soudem, je nutné považovat za novoty, pokud by jimi mohl být dotčen skutkový základ věci.¹⁵⁷ Můj názor na tuto situaci je trochu odlišný, jelikož si myslím, že sám soud by měl posoudit, zda se jedná o skutečnost důležitou pro rozhodnutí či nikoliv. Tedy v případě, že se o takové skutečnosti účastník zmíní i jen okrajově, neměla by tato skutečnost být brána jako novota, a také si myslím, že účastník, který navrhuje důkazy a tvrdí skutečnosti v řízení před soudem prvního stupně, by měl důkladně promyslet, jakou argumentaci zvolí a jakou váhu přidá každému jednotlivému důkazu či skutečnosti. Dalo by se to brát i jako jeho procesní taktika a situace, kdy se zmíní o něčem pouze okrajově, a později se ukáže, že daná skutečnost je pro rozhodnutí ve věci důležitá a účastník na tom postaví argumentaci svého odvolání, mi nepřipadá správná. Účastníci jsou většinou zastoupeni, to znamená, že jejich zástupci by měli mít dostatečnou

---

¹⁵⁶ LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 896 a též Rozsudek NS ČR ze dne 31.5.2006, sp. zn. 29 Odo 1059/2005

¹⁵⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 769

znalost a ponětí o tom, jak bude která skutečnost pro soud a řízení vůbec důležitá a měli by je na to upozornit.

5.2. Nové důkazy

Za nové důkazy budeme brát takové, které nebyly uplatněny ani jedním z účastníků v řízení před soudem prvního stupně a taktéž nebyly soudem provedeny podle ustanovení § 120 odst. 3 o. s. ř. Důkaz, který účastník řádně uplatňuje před soudem prvního stupně, musí být dostatečně konkretizován, aby nemohl být zaměněn s nějakým jiným důkazem, především stejného druhu. Důkaz, který tomuto nevyhovuje, může být například navrnutí výslechu zaměstnanců, přičemž jednotliví zaměstnanci nebudou identifikováni.

Jestliže byl důkaz kterýmkoliv účastníkem v řízení před soudem prvního stupně označen, a tedy uplatněn podle ustanovení § 205a o.s. ř. Nezáleží na tom, jak bylo s důkazem naloženo, zda důkaz provedl nebo provedení důkazu zcela pominul a nebo odůvodnil jeho neprovedení. Nepůjde tedy o nový důkaz v odvolacím řízení.¹⁵⁸

Uplatněním důkazu podle ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. tedy rozumíme situaci, kdy účastník řízení uplatnil skutečnosti, nebo skutečnosti, které jinak vyšly najevo v řízení před soudem prvního stupně. Nejvyšší soud rozsudkem reagoval na situaci, kdy účastníci ani soud dostatečně nereagovali na skutečnost, která vyplynula z listinného důkazu. Tato skutečnost přitom byla rozhodující pro posouzení pasivní legitimace žalované. Žalovaná pak tuto skutečnost přímo zdůraznila až před odvolacím soudem. Jenže odvolací soud se odmítl touto námitkou zabývat, protože měl za to, že šlo o uplatnění nové skutečnosti, která měla být do řízení vnesena již v řízení před soudem prvního stupně.¹⁵⁹

Novým důkazem tak nebude ve smyslu ustanovení § 205a o. s.ř. takový důkaz, který již účastník uplatnil před soudem prvního stupně, ale později o něm prohlásil, že na něm netrvá nebo dal jinak najevo, že na provedení důkazu netrvá.¹⁶⁰

Jestliže vyplyne ve sporném řízení potřeba provedení nenavrženého důkazu z tvrzení, které účastník sice uplatňuje v odvolacím řízení, avšak v rozporu s ustanovením § 205a odst. 1 o. s. ř., nesmí odvolací soud takový důkaz a

---

¹⁵⁸ Rozsudek NS ČR ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2172/2014

¹⁵⁹ SVOBODA K., *Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení*. Praha: ASPI, a. s., 2009, str. 62

¹⁶⁰ Rozsudek NS ČR ze dne 26. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 426/2002

to ani z vlastní iniciativy provést. Nezáleží na tom, jestli by tímto důkazem mohla být prokázána skutečnost, která by mohla způsobit absolutní neplatnost právního úkonu.¹⁶¹

5.3. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. a)

V tomto ustanovení je uvedeno, že účastník řízení může uvádět nové skutečnosti a navrhopvat nové důkazy, které se týkají podmínek řízení. Zda jsou splněny podmínky řízení, je soud oprávněn zkoumat kdykoliv za řízení a z úřední povinnosti. Zjistí-li soud nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit, i když bylo učiněno některé opatření pro odstranění, musí být řízení zastaveno. Rozhodnutí ve věci samé je v takovém případě vyloučeno.¹⁶²

V tomto ustanovení je uvedeno, že mohou být uvedeny skutečnosti nebo důkazy, týkající se věcné příslušnosti soudu. Dle mého názoru je výslovně uvedená věcná příslušnost zbytečná a naprosto by stačilo, kdyby zákonodárce uvedl pouze podmínky řízení.

Podmínky řízení jsou totiž na straně soudu a na straně účastníků a jedná se o určité předpoklady, které jsou důležité pro to, aby mohlo být rozhodnuto ve věci samé. Mezi pozitivně vymezené podmínky řízení na straně soudu patří pravomoc a věcná, místní a funkční příslušnost.¹⁶³ Z tohoto důvodu nevidím potřebu výslovného uvedení věcné příslušnosti ve výše zmíněném ustanovení.

Podmínky řízení na straně soudu mohou být vymezeny i negativně. Jde o překážku věci pravomocně rozhodnuté a překážku litispendence. První uvedená znamená, že věc, která byla pravomocně rozhodnutá, nemůže být znovu projednávána. Ve druhém případě se jedná o to, že u soudu nemůže paralelně běžet řízení o téže věci mezi stejnými účastníky řízení.

Mezi podmínky řízení na straně účastníků řadíme způsobilost být účastníkem řízení. Tato podmínka musí být splněna u každého z účastníků. Dále do této skupiny patří způsobilost samostatně jednat před soudem, přičemž tento nedostatek může být odstraněn. Jestliže je v řízení nedostatek podmínek řízení na jedné nebo druhé straně, soud musí učinit vhodná opatření pro odstranění takového nedostatku a teprve v případě, že se mu to nepodaří, řízení zastaví.¹⁶⁴

---

¹⁶¹ Rozsudek NS ČR ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4841/2007

¹⁶² SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 770

¹⁶³ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 184

¹⁶⁴ ZAHRADNÍKOVÁ, R. et al. *Civilní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015, str. 188

Kvůli nedodržení podmínek řízení může být napadeno dokonce i pravomocné rozhodnutí, a to v podobě žaloby pro zmatečnost, jak uvádí ustanovení § 229 o. s. ř.

Jako další případ, kdy mohou být uvedeny nové skutečnosti a důkazy, najdeme důvod, kdy rozhodoval vyloučený soudce nebo přisedící nebo byl špatně obsazený soud. V případě, že v řízení před soudem prvního stupně rozhodoval vyloučený soudce nebo byl nesprávně obsazený soud, nemůže odvolací soud vydat rozhodnutí ve věci samé. Jedná se na příklad o situaci, kdy v senátní věci rozhodoval samosoudce nebo místo samosoudce justiční čekatel. Takovým rozhodnutím by bylo porušeno právo na zákonného soudce.¹⁶⁵

Článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod dává garanci každému účastníkovi řízení zákaz, aby byl odňat svému zákonnému soudci. Právo na zákonného soudce se uplatňuje ve všech řízeních, ve kterých se rozhoduje o právech a právem chráněných zájmech fyzických a právnických osob. V takovém řízení musí být respektován zákaz přidělení soudce na základě libovůle či s přihlédnutím k tomu, čím věc je projednávána.¹⁶⁶

Případy jsou jednotlivým soudcům přidělovány na základě rozvrhu práce. Rozvrh práce představuje nástroj, kterým se v praxi realizuje právo na zákonného soudce. Ústavní soud několikrát judikoval, že právo na zákonného soudce není vyčerpáno pouze vymezením věcné, místní a funkční příslušnosti ani zákonným vymezením obsazení soudu. Rozvrh práce je totiž pro obecné soudy základním kamenem jejich rozhodovací činnosti.¹⁶⁷

„Zásada zákonného soudce představuje jednu ze základních záruk nezávislého a nestranného soudního rozhodování v právním státě a podmínkou té části veřejné moci, která byla soudům ústavně svěřena. Ústavní imperativ, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, na jedné straně dotváří a upevňuje soudcovskou nezávislost, na druhé straně pak představuje pro každého účastníka řízení stejně cennou záruku, že k rozhodnutí v jeho věci jsou povolávány soudy a soudci podle předem daných procesních pravidel tak, aby byla zachována

---

¹⁶⁵ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 770

¹⁶⁶ Nález ÚS ČR ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1171/14

¹⁶⁷ POLIŠENSKÁ, P. a kol. *Musíš znát...Občanské právo procesní*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016, str. 168

*zásada pevného přidělování soudní agendy a byl vyloučen výběr soudců ad hoc.*¹⁶⁸

Na druhou stranu, soud nebyl nesprávně obsazen, jestliže byla věc projednána a rozhodnuta v jinak složeném senátu, než v jakém začala být projednávána, jednalo-li se o přísedící ze stejného soudního oddělení, do něhož byla věc přidělena.¹⁶⁹

Naopak by se o nesprávné složení jednalo, kdyby věc byla projednána a rozhodnuta v jiném soudním oddělení, do něhož byla následně přiřazena na základě nového rozvrhu práce nebo opatřením předsedy senátu, než v soudním oddělení, do kterého náležela podle způsobu rozdělení věcí mezi jednotlivá soudní oddělení na základě toho rozvrhu práce, který byl platný ke dni, kdy věc došla soudu.¹⁷⁰

Vyloučení soudce, je to odvolacím důvodem, ale také je tento institut upravený v ustanovení § 16 odst. 1 o. s. ř. To říká, že o vyloučení soudce nebo přísedícího rozhodne nadřízený soud v senátu. O možnosti namítnout podjatost soudce, kterou mohou uplatnit účastníci řízení, musí být soudem poučeni. Soudce nebo přísedící může být vyloučen ať už z důvodu porušení jeho nestrannosti nebo jiného vztahu k projednávané věci. Sami soudci musí uvažovat o nestrannosti jak v subjektivní, tak i objektivní rovině. To znamená, že i když se soudce cítí být nepodjatý, musí brát ohled i na jemu známé okolnosti případu.¹⁷¹

Ustanovení § 205a písm. a) o. s. ř. tedy musí být chápáno v souvislosti s odvolacím důvodem, který je uveden v ustanovení § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř. Tento důvod tak slouží odvolateli, aby se mohl dovolat skutečností nebo důkazů, jimiž hodlá existenci tohoto odvolacího důvodu prokázat.¹⁷²

Jako příklad může být uvedeno navržení výpovědi svědka, který nějakým způsobem prokáže vztah soudce k projednávané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům a tím odůvodní vyloučení daného soudce. Co se týče podmínek řízení, například věc pravomocně rozhodnutá, tu dokážeme novým důkazem a to tak, že předložíme dřívější rozhodnutí.

---

¹⁶⁸ Nález ÚS ČR ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1206/14

¹⁶⁹ Rozsudek NS ČR ze dne 21. 5. 2009, sp. zn. 21 Cdo 1542/2008

¹⁷⁰ Rozsudek NS ČR ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008

¹⁷¹ POLIŠENSKÁ, P. a kol. *Musíš znát... Občanské právo procesní*. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016, str. 240

¹⁷² LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 902

Znamená to, že soud vůbec nebyl oprávněn vydat meritorní rozhodnutí a proto odvolací soud taková rozhodnutí zruší a bude postupovat dle ustanovení § 221 o. s. ř.

5.4. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. b)

Odvolacím důvodem mohou tak být i skutečnosti a důkazy, kterými mají být prokázány i jiné vady než ty, které nám uvádí ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř. Tyto vady jsou ovšem tak závažné, že mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci a nemohou tedy být tak podřazeny pod skupinu v předchozím písmenu. Toto ustanovení je nutno chápat ve spojitosti s odvolacím důvodem podle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř.

Musíme odlišovat situaci, kdy v řízení před soudem prvního stupně nebylo soudem k tvrzeným skutečnostem přihlédnuto, protože soud nesprávně aplikoval koncentraci řízení, a pak jsou ty případy, kdy soud ke skutečnostem přihlédl, ačkoliv neměl. Ve druhém zmíněném případě půjde o jinou vadu řízení a odvolací důvod dle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř. a podle ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř. tak mohou být uplatněny nové skutečnosti a důkazy k prokázání takové vady. Novoty dle ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř. mohou však být uplatňovány pouze k prokázání vad řízení a nikoliv ve věci samé.¹⁷³

Rozhodnutí soudu prvního stupně můžou kromě vad uvedených výše pod písmenem a) trpět i dalšími vadami, které vedly k nesprávnému rozhodnutí ve věci. Soud se dopouští takových vad z důvodu nedodržení procesních pravidel uložené občanským soudním řádem. Vady nejčastěji vznikají v důsledku porušení poučovací povinnosti či vadou v dokazování, ale také nevyrozumění účastníka o jednání, opožděné předvolání. Takovou vadou tedy může být nesprávné poučení soudu podle ustanovení § 126 odst. 2 o. s. ř. o křivé výpovědi nebo například provede důkaz listinou v rozporu s ustanovením § 129 odst. 1 o. s. ř.¹⁷⁴

Jestliže řízení trpí vadou v podobě nesprávného poučení dle ustanovení § 118a o. s. ř., neuplatňuje se odvolací důvod dle ustanovení § 205 odst. 2 písm. c) v kombinaci s § 205a písm. b) o. s. ř., nýbrž s ustanovením § 205 písm. f) o. s. ř. v kombinaci s § 205a písm. d) a mohou být uváděny i nové skutečnosti týkající se věci samé.

---

¹⁷³ SVOBODA K., ŠÍNOVÁ, R., HAMUŠÁKOVÁ K., a kol. *Civilní proces: Obecná část a sporná řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 372

¹⁷⁴ DRÁPAL L., BUREŠ, J. a kol.: *Občanský soudní řád I, II.*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1631

Za výjimku z odvolacích důvodů podle ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř. ale nemůže být považován takový důkaz, například listinou, který nebyl nabídnut v řízení před soudem prvního stupně z toho důvodu, že účastník nebyl správně poučen podle ustanovení § 118a odst. 3 o. s. ř. Takový důkaz by totiž nebyl důkazem, kterým má být prokázáno, že v řízení došlo k vadě, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.¹⁷⁵

Nesprávné rozhodnutí ve věci je důležitým předpokladem pro to, aby mohly být uplatněny nové skutečnosti a důkazy, protože ne každá vada řízení je předpokladem pro použití ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř. Proto je důležité v každém individuálním případě posoudit, jestli by při odlišném rozhodnutí soudu nedošlo v řízení k vadě.

Tento přístup se mi zdá jako správný, jelikož zamezuje průtahům v řízení a nechává pouze na úvaze odvolacího soudu, zda připustí konkrétní případ po prozkoumání.

S odvolacím důvodem v ustanovení § 205 odst. 2 písm. f) o. s. ř. není správné kombinovat novoty, které mají sloužit k prokázání vad, díky kterým mohlo být nesprávně rozhodnuto ve věci. Takové novoty by měly být uplatňovány v kombinaci s ustanovením § 205 odst. 2 písm. c) o. s. ř.¹⁷⁶

Novoty směřující k prokázání, že došlo k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, se nedotýkají skutkových zjištění. Je důležité, aby účastník řízení při uplatňování odvolacího důvodu spolu s novotami, které mají prokázat vady řízení, uvedl, v čem spočívá vada řízení a také jakým způsobem mohla zapříčinit nesprávnost rozhodnutí.¹⁷⁷

Jestliže odvolací soud dojde k závěru, že je řízení postiženo uplatňovanou vadou, napadené rozhodnutí zruší dle ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř. a po té vrátí soudu prvního stupně věc k dalšímu řízení ustanovení § 221 písm. a) o. s. ř.

5.5. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. c)

V tomto ustanovení nalezneme výjimky z omezení odvolacích důvodů, které spočívají ve zpochybnění věrohodnosti důkazních prostředků, na kterých spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně.

---

¹⁷⁵ Rozsudek NS ČR ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. 29 Odo 377/2004

¹⁷⁶ SVOBODA K., ŠÍNOVÁ, R., HAMUĚÁKOVÁ K., a kol. *Civilní proces: Obecná část a sporná řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 375-376

¹⁷⁷ SVOBODA K., ŠÍNOVÁ, R., HAMUĚÁKOVÁ K., a kol. *Civilní proces: Obecná část a sporná řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 371-372

Důkazy jsou soudem hodnoceny dle jeho úvahy a také podle zásady volného hodnocení důkazů. To znamená, že soud hodnotí důkazy jednotlivě a pak ve vzájemné spojitosti.¹⁷⁸ Důkazům je přikládána určitá závažnost, důležitost, pravdivost a věrohodnost.¹⁷⁹

O tom, který důkaz považoval soud za věrohodný, se účastník řízení zpravidla dozví až v odůvodnění rozhodnutí. Výše uvedené ustanovení tak účastníku řízení dává možnost závěr o věrohodnosti důkazního prostředku napadnout v odvolacím řízení novými skutečnostmi a důkazy. Tato výjimka se ale nebude vztahovat na takové důkazy, které sice byly soudem prvního stupně provedeny, avšak není na nich založeno rozhodnutí.¹⁸⁰

Novými důkazy nebo skutečnostmi tak může být například prokázání, že listina, z níž vychází rozhodnutí, je falešná, nebo že výpověď klíčového svědka byla učiněna pod nátlakem.

Za zpochybnění se nepovažuje označení dalších důkazů, kterými chce odvolatel prokázat jiný skutkový stav, než ze kterého vycházel soud prvního stupně. Zároveň „*se zpochybněním věrohodnosti důkazních prostředků rozumí tvrzení a pomocí důkazů prokázání takových skutečností, které vyvrací závěry soudu prvního stupně o tom, že určitý důkazní prostředek je nevěrohodný nebo věrohodný, popřípadě které vedou k závěru, že důkazní prostředek měl být správně z hlediska své věrohodnosti hodnocen soudem prvního stupně jinak.*“¹⁸¹

Odlíšný názor zaujal Ústavní soud, který ve svém nálezu vyjádřil názor, že ustanovení § 205a písm. c) o. s. ř. není možné vykládat restriktivně, a že je nezbytné, aby odvolací soud přihlížel v kontextu s výše uvedeným ustanovením i k takovým důkazům a skutečnostem, které nejenže vyvrací závěr soudu o věrohodnosti nebo nevěrohodnosti důkazních prostředků, ale na jejichž základě má být skutkový stav zjištěn odlišným způsobem, než jak byl zjištěn soudem prvního stupně.¹⁸²

Později se ale Ústavní soud ČR ztotožnil s názorem Nejvyššího soudu, který je uveden výše. Ústavní soud má v současné době názor, že už není třeba, aby skutečnosti a důkazy pomohly ke zjištění skutkového stavu odlišným

---

¹⁷⁸ Ustanovení § 132 o. s. ř.

¹⁷⁹ SVOBODA K., ŠÍNOVÁ, R., HAMUEÁKOVÁ K., a kol. *Civilní proces: Obecná část a sporná řízení*. Praha: C. H. Beck, 2014, str. 33-34

¹⁸⁰ LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 911

¹⁸¹ Rozsudek NS ČR ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003

¹⁸² Nález ÚS ČR ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 125/05

způsobem, než jakým ho zjistil soud prvního stupně, ale postačí, když novoty sloužící k prokázání věrohodnosti povedou přímo k takovému prokázání.¹⁸³

Jestliže účastník uplatní novoty podle výše uvedeného ustanovení ke zpochybnění věrohodnosti důkazů, musí mít i ostatní účastníci řízení možnost uvést nové skutečnosti a důkazy jako reakci na odvolatelem uplatněné novoty. V případě jiného postupu by šlo o porušení zásady rovnosti účastníků, jak vyplývá z judikatury.¹⁸⁴

Zde se ztotožňuji s názorem Nejvyššího soudu, nikoliv s prvotním názorem Ústavního soudu, který považoval za možné, aby účastníci mohli věrohodnost důkazů soudu prvního stupně zpochybnovat důkazy a skutečnostmi vedoucí k prokázání skutkového stavu odlišně od stavu, který zjistil soud prvního stupně. Názor Nejvyššího soudu mi přijde více logický a méně nákladný. Jestliže by došlo ke změně skutkového stavu, bylo by v podstatě zbytečné zjišťování skutkového stavu soudem prvního stupně, protože by účastníci mohli v rámci své procesní taktiky až před soudem odvolacím navrhnout takové důkazy, kterými by mohli změnit skutkový stav. Proto musí účastníci navrhnout nové důkazy a skutečnosti, kterými přímo zpochybní věrohodnost určitého důkazu. Půjde například o podplaceného znalce, kdy účastník bude muset uvést nejen důkaz, kterým je dána nesprávnost posudku, ale musí navrhnout přímo důkaz, který bude prokazovat ovlivnění znalce.¹⁸⁵

5.6. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. d)

V případě, že účastník řízení před soudem prvního stupně nevyličil všechny rozhodné skutečnosti nebo nenavrl důkazy, které jsou potřebné k tomu, aby prokázal svá tvrzení, nebo jestliže má soud prvního stupně za to, že věc je možné posoudit po právní stránce ještě odlišně, než podle účastníkova právního názoru, má předseda senátu povinnost poskytnout účastníku řízení poučení podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. o povinnosti tvrzení a důkazní.¹⁸⁶

Jestliže se takové poučení ukáže jako bezvýsledné, může být potom rozhodnutí soudu prvního stupně založeno na závěru, že účastník neunesl své břemeno tvrzení či důkazní břemeno. V případě, kdy soud podle takového závěru rozhodne, ale neúspěšný účastník řízení nebyl poučen podle ustanovení § 118a o.

¹⁸³ Usnesení ÚS ČR ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. IV. ÚS 714/13

¹⁸⁴ Rozsudek NS ČR ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1226/2014

¹⁸⁵ Usnesení ÚS ČR ze dne 4. 4. 2012, sp. zn. I. ÚS 421/11

¹⁸⁶ LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 920

s. ř., umožňuje ustanovení § 205a písm. d) o. s. ř. takovému účastníku v odvolání uvádět nové skutečnosti a důkazy, kterými tak bude splněna povinnost důkazní a tvrzení.¹⁸⁷

Tuto výjimku nemůže použít účastník, který nebyl řádně poučen podle výše uvedeného ustanovení jen proto, že se nedostavil k úkonům soudu, při kterých se takové poučení poskytuje a také tato výjimka není možná v případě, kdy neúspěch ve věci nebyl způsoben neunesením břemena tvrdit a dokazovat.¹⁸⁸

Měli bychom tedy porovnat poučovací povinnost soudu prvního stupně podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. a stejnou povinnost podle stejného ustanovení v odvolacím řízení.

Z prvního odstavce výše uvedeného ustanovení nám vyplývá, že je povinností soudu, aby poučil účastníky o tom, že dostatečně neplní svoji povinnost tvrzení a důkazní a jaká tvrzení mají doplnit a při nesplnění této povinnosti musí soud účastníkům zdůraznit, že jim hrozí neúspěch ve věci.

Ve druhém odstavci nalezneme povinnost poučení v případě, kdy má soud odlišný právní názor, podle kterého by mohl věc rozhodnout. Vyzve tak účastníky, aby v tomto směru doplnili rozhodné skutečnosti, a poučí je i o možném neúspěchu ve věci, jestliže tak neučiní.

Ve třetím odstavci nalezneme poučovací povinnost vzhledem k účastníkům, kteří v průběhu jednání ještě nenavrhli důkazy potřebné k prokázání všech sporných tvrzení. Jestliže předseda senátu učiní takové zjištění, vyzve účastníky k označení takových důkazů bez zbytečného odkladu a taktéž je poučí o neuposlechnutí výzvy.

Tímto poučením, které je jakýmsi poučením o materiální podstatě koncentrace, spolu s poučením o koncentraci řízení tvoří jednotu.

V odvolacím řízení nalezneme zakotvení poučovací povinnosti v ustanovení § 213b o. s. ř. Rozlišujeme případ, kdy odvolací soud poučuje účastníky o povinnosti tvrzení a důkazní z důvodu absence poučení soudu prvního stupně, a případ, kdy odvolací soud poučuje účastníky o tom, jaké důkazy a tvrzení je třeba označit, aby nedošlo k neúspěchu ve věci.

---

¹⁸⁷ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 771-772

¹⁸⁸ LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 921

Když jsou účastníci takto poučeni odvolacím soudem, znamená to, že mohou uvádět nové důkazy a skutečnosti pouze v rozsahu výjimek podle ustanovení § 205a o. s. ř., jak nám říká ustanovení § 213b odst. 1 o. s. ř.

Jako příklad může být uvedena situace, kdy byl vyslechnut svědek, o kterém stěžovatel prohlásí, že je notoricky známým lhářem a je léčen na psychiatrii. Účastník, který toto tvrdí, bude soudem poučen dle ustanovení § 213b odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 118a odst. 3 o. s. ř. o tom, že je třeba k tomuto tvrzení navrhnout také důkaz, který to prokáže, jinak v řízení nebude úspěšný. Může jít například o nějakou lékařskou zprávu ohledně svědka nebo potvrzení, že daný svědek se opravdu někde léčí.

Porušení povinnosti stanovené v ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. ale nemusí vždycky vést ke zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně. Ustanovení § 213b o. s. ř. uvádí, že porušení poučovací povinnosti stanovené ve zmíněném ustanovení je vadou řízení, jen jestliže potřeba uvést další tvrzení nebo důkazy vyplyne z odlišného právního názoru odvolacího soudu.

Může dojít i k tomu, že odvolací soud sám poskytne účastníkům poučení a tím odstraní vadu řízení, ale pak musí napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Když účastník reaguje tím způsobem, že navrhne obsáhlá tvrzení a tím pádem i rozsáhlé dokazování, je na odvolacím soudu, aby rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.¹⁸⁹

Je také možné, aby účastník s přihlédnutím k právnímu názoru soudu prvního stupně splnil svoji povinnost tvrzení i povinnost důkazní, ale odvolací soud bude mít na věc jiný právní názor, v jehož důsledku vznikne potřeba doplnění dokazování, může sám účastníky poučit a ve věci sám rozhodnout.¹⁹⁰

Jestliže soud prvního stupně zatížil řízení vadou spočívající v absenci poučení o povinnosti tvrzení a důkazní dle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř., a odvolatel tak neměl ve věci úspěch, protože tím pádem neunesl břemeno tvrzení nebo důkazní, napraví tuto vadu odvolací soud. V tomto případě tak mohou být uplatněny novoty dle ustanovení § 205a písm. d) o. s. ř.

---

¹⁸⁹ Nález ÚS ČR ze dne 28. 3. 2006, sp zn. I. ÚS 503/05

¹⁹⁰ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 772

5.7. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. e)

V řízení před soudem prvního stupně, která v odvolacím řízení podléhají neúplné apelaci, musí soud před skončením jednání účastníky poučit o tom, že všechny rozhodné skutečnosti musí uvést a důkazy označit dříve, než soud prvního stupně vyhlásí ve věci rozhodnutí, protože později uplatněné skutečnosti a navržené důkazy jsou odvolacím důvodem jen v případech stanovených v ustanovení § 205a o. s. ř.¹⁹¹ Zjednodušeně řečeno, toto poučení má upozornit účastníky řízení, že mají poslední možnost uvést rozhodné skutečnosti a navrhnout důkazy.

Jestliže tedy chybí takové poučení, může účastník řízení navrhnout nové skutečnosti a nové důkazy, i když je před soudem prvního stupně neuplatnil. Poučení se poskytuje účastníkům, kteří jsou přítomni při jednání, přičemž tato povinnost může být splněna i tím, že jsou poučeni jejich procesní zástupci. V případě, že odvolatel nebyl poučen podle ustanovení § 119a o. s. ř., ale nebyl přítomen při jednání a neomluvil se a nebyl přítomen ani jeho zástupce, nemůže uplatňovat novoty podle ustanovení § 205a písm. e) o. s. ř. Jak bylo řečeno, takové poučení se tedy účastníkům poskytuje před koncem prvního jednání ve věci, které předchází vyhlášení meritorního rozhodnutí. Jestliže bude rozhodnutí vyhlášeno až na odročeném jednání, poučení je nutné provést v řízení, kde se věc projednávala.¹⁹²

Takové poučení se neposkytuje, jestliže soud využije zákonem umožněné rozhodnutí bez nařízení jednání. I když soud rozhodne bez nařízení jednání, řídí se projednání věci v odvolání systémem neúplné apelace. Jestliže není splněna povinnost poučit účastníky, mohou pak tvrdit nové skutečnosti a navrhnout nové důkazy bez omezení a z toho vyplývá, že odvolací řízení bude ovládáno zásadou úplné apelace.¹⁹³

Odlišný názor má Hamuláková, která tvrdí, že odročené jednání je pořád stejným jednáním, nikoli jiným soudním rokem a myslí si, že je možné uvádět nové skutečnosti a důkazy i při jednání, ve kterém pouze dojde k vyhlášení

---

¹⁹¹ Ustanovení § 119a o. s. ř.

¹⁹² Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 1. 2002, sp. zn. 11 Cmo 294/2001

¹⁹³ SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: *Občanský soudní řád. Komentář*, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, str. 773

rozhodnutí. Jestliže by účastník řízení takto použil nové důkazy a skutečnosti, musel by být opětovně poučen podle § 119a o. s. ř.¹⁹⁴

V této problematice bych se spíše přikláněl k názoru autorů komentáře, tedy že nové skutečnosti a důkazy musí účastníci uvést při jednání a nikoliv i v odročeném jednání, které bylo odročeno pouze za účelem vyhlášení rozhodnutí. V případě, kdyby soud byl připraven vyhlásit rozhodnutí na takto odročeném jednání, mohly by nové skutečnosti a nové důkazy ovlivnit jeho úvahu a ve věci by tak znovu nemohlo být rozhodnuto a jednání by se tedy opět odročilo. V tomto případě by bylo možná dobré, aby se zákonodárce zamyslel nad úpravou ustanovení § 119a o. s. ř. s tím, že by poučovací povinnost vymezil takovým způsobem, aby byli účastníci řízení nuceni uvést novoty ještě před odročením jednání, které se tedy odročuje pouze kvůli vyhlášení rozhodnutí.

Poučení o jiných procesních právech nemusí předseda senátu poskytovat podle ustanovení § 118a odst. 4 o. s. ř. účastníkům, kteří jsou v řízení zastoupeni advokátem či notářem.

Protokolace takového poučení je provedena způsobem, že stačí v protokolu uvést, že jednání podle ustanovení § 119a o. s. ř. bylo provedeno, popř. uvést reakce účastníků nebo jejich zástupců, jak nám vyplývá z usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. února z roku 2015, sp. zn. 22 Cdo 4888/2014. Pouhé odkázání na ustanovení občanského soudního řádu o poučení nestačí, protože protokolace by měla odrážet poskytnuté poučení.¹⁹⁵

Za důležité ještě považuji zmínit, že rozlišujeme, zda byl účastník řízení poučen o koncentraci řízení dle ustanovení § 114c či § 118b o. s. ř. nebo poučen nebyl. V případě, že nebyl poučen o tom, kdy nastává koncentrace řízení a ani dle ustanovení § 119a o. s. ř., může uvádět novoty naprosto bez omezení. Za situace, kdy byl účastník řízení poučen o koncentraci řízení, avšak nebyl poučen podle ustanovení § 119a o. s. ř., může účastník řízení uvádět takové skutečnosti a důkazy, které jsou výjimkou z koncentrace řízení uvedené v ustanovení § 118b o. s. ř.¹⁹⁶

---

¹⁹⁴ HAMULÁKOVÁ, K., *Koncentrace řízení dle 119a o. s. ř. a uplatnění principu neúplné apelace v odvolacím řízení*. Právní fórum, 2010, č. 9, s. 446

¹⁹⁵ HORÁK P., HROMADA M., *Poučovací povinnost soudu I. stupně v nalézacím řízení sporném*. Právní rozhledy, 2003, roč. 11, č. 10, str. 493

¹⁹⁶ KRIVÁČKOVÁ J., HAMULÁKOVÁ K., *Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe*. Právní rozhledy, 2010, roč. 18, č. 12, str. 446

5.8. Výjimka z omezení odvolacích důvodů podle § 205a písm. f)

V tomto ustanovení se uvádí, že účastník řízení může nové skutečnosti a nové důkazy uplatnit tehdy, jestliže vznikly až po rozhodnutí soudu prvního stupně. Výhodou je, že účastník řízení tak není odkázaný pouze na žalobu na obnovení řízení, ale může využít i řádný opravný prostředek, tedy odvolání.¹⁹⁷

Jestliže se jedná o důkazy nebo skutečnosti, které existovaly už v době před vyhlášením rozhodnutí soudu prvního stupně, ale účastník se o nich dozvěděl až po vyhlášení rozhodnutí, připadá jako jediný možný opravný prostředek v podobě obnovy řízení.¹⁹⁸

Příkladem může být výpověď svědka, který vnímal rozhodnou skutečnost ještě před rozhodnutím soudu prvního stupně, ale účastník řízení o takovém svědkovi v té době nevěděl a o jeho existenci se dozvěděl až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně. Tuto výpověď tak není možné uvést v odvolacím řízení, protože nespadá pod žádnou z výjimek uvedených v ustanovení § 205a o. s. ř.

Konkrétnější příklad je situace, kdy se žalobce domáhá náhrady škody na věcech vnesených a žalovaný bude argumentovat tím, že sám žalobce si věci vzal a odnesl, ale bohužel nebude mít žádný důkaz na podporu svého tvrzení. Dojde tedy k rozhodnutí soudem prvního stupně, a to takovému, že žalovaný bude ve sporu neúspěšný. Pár dní po vyhlášení rozsudku soudem prvního stupně nějaká třetí osoba uvidí žalobce, jak má na sobě předmětné věci. Tuto třetí osobu bude možné použít jako svědka v odvolacím řízení a také výjimku z omezení odvolacích důvodů, tedy ustanovení § 205a písm. f) o. s. ř. Odlišným případem by bylo, kdyby třetí osoba sdělila žalovanému, že žalobce viděla v předmětných věcech již ten rozhodný den, jak si věci sám odnášel. Ve druhém případě nemůže žalovaný navrhnout výslech tohoto svědka.¹⁹⁹

Oba důkazní prostředky tak tedy mají stejné důsledky, použít ale můžeme pouze první případ. Druhý případ může být použit jen při žalobě na obnovu řízení.

---

¹⁹⁷ LAVICKÝ P. a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016 str. 922

¹⁹⁸ Rozsudek NS ČR ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003

¹⁹⁹ ŠÍNOVÁ, R. Meze uplatnění systému neúplné apelace v odvolacím řízení. In Burda, Eduard a kol. (ed.). *Milníky práva v stredoeurópskom priestore 2007: Zborník mezinárodnej konferencie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov konanej v dňoch 16. - 18. 4. 2007*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Vydavateľské oddelenie, 2007, str. 139-140

Zajímavý případ řešil Nejvyšší soud²⁰⁰ a taktéž Ústavní soud, který měl odlišný názor. V tomto případě šlo o to, že otec zjistil až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně, který mu uložil vyživovací povinnost, že jeho dcera, o jejíž výživné šlo, vůbec nenavštěvovala školu, o kterou taktéž šlo při stanovení vyživovací povinnosti a nakonec z ní byla i vyloučena. Tuto skutečnost tak nemohl uplatnit před soudem prvního stupně, protože o ní vůbec nevěděl, tzn. nemohl je uvést bez své viny. Uvedl to až v odvolacím řízení, kdy se zjistilo, že se soud prvního stupně řídil nepravdivým důkazním materiálem s nepravdivým obsahem. Ústavní soud naproti tomu podřazuje tyto nové skutečnosti odvolatele pod zpochybnění věrohodnosti doposud provedených důkazů. Toto rozhodnutí vykazuje jakýsi nesoulad s představou o spravedlivém soudním rozhodování.²⁰¹

Podle mého názoru není zase tolik případů, kdy účastník řízení není ve věci úspěšný z toho důvodu, že se mu nepodaří dosáhnout příznivého stavu skutečností a důkazy, které má k dispozici pro řízení před soudem prvního stupně a tuto situaci by změnilo nové skutečnosti a důkazy, o kterých v danou dobu nevěděl. Pokud by se však takové skutečnosti a důkazy objevily v řízení před soudem prvního stupně, zákonodárce je umožňuje uplatnit v rámci výjimky z koncentrace řízení.

Na druhou stranu, účastník řízení nemůže uplatnit takové skutečnosti a důkazy, které před vyhlášením rozhodnutí soudem prvního stupně neexistovaly, ale má možnost uvést v odvolacím řízení nové skutečnosti a důkazy, které vznikly až po vyhlášení rozhodnutí soudem prvního stupně. Oproti tomu jsou takové existující důkazy a skutečnosti, které účastník nemohl bez své viny použít, protože díky náhodě o nich nevěděl. Bylo by nesmírně těžké posoudit, jestli o důkazech a skutečnostech, které existovaly už při řízení před soudem prvního stupně, účastník věděl nebo nevěděl a zda vynaložil veškeré své úsilí pro to, aby se o takových důkazech a skutečnostech dozvěděl. Proto se mi zdá vymezení vztahu výjimky z odvolacího důvodu pod písmenem f) a žaloby na obnovu řízení správné. Zde nastává paradoxní situace, kdy nově objevené skutečnosti, které existovaly již v okamžiku řízení před soudem prvního stupně, ale nebyly bez zavinění stran použity, nemohou být v odvolání uplatněny, i když by jejich použití mohlo odstranit neúplnost nebo nesprávnost skutkového základu prvostupňového rozhodnutí, a mohou být použity až v rámci žaloby na obnovu řízení, zatímco

---

²⁰⁰ Rozsudek NS ČR ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003

²⁰¹ Nález ÚS ČR ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 125/05

nově vzniklé skutečnosti, které nemění nic na správnosti skutkového základu prvnostupňového rozhodnutí, v odvolání uplatnit lze.

5.9. Osoby, které mohou uplatňovat novoty v odvolacím řízení

Kromě výjimek z omezení odvolacích důvodů uvedených v ustanovení § 205a o. s. ř. je nutné také uvést, kdo je oprávněn novoty do řízení přinášet. Vymezení okruhu osob, které jsou oprávněné uplatňovat v řízení před odvolacím soudem novoty, nalezneme v ustanoveních § 205a a 211a o. s. ř. Půjde tedy o odvolatele a jiné účastníky řízení.

Ustanovení § 211a o. s. ř. nám uvádí, že jiní účastníci řízení, než odvolatel, mohou v řízení před odvolacím soudem namítat nové skutečnosti a navrhopvat nové důkazy, které nebyly uplatněny před soudem prvního stupně a to jen za podmínek stanovených v ustanovení § 205a o. s. ř. Novoty mohou být uplatňovány jak odvolatelem, tak jinými účastníky řízení. Tímto ustanovením je vlastně uplatněna zásada rovnosti účastníků, která znamená, že i osoby odlišné od odvolatele mají stejná práva a povinnosti jako ta osoba, která podala odvolání. Vztahují se na ně stejná omezení, a proto nemohou mít více práv než sám odvolatel.²⁰²

Můžeme tedy dovodit, že mohou uplatňovat všechny výjimky z omezení odvolacích důvodů uvedené v ustanovení § 205a o. s. ř. Co se týče výjimek uvedených v písmenech b) a c), půjde podle mého názoru o případy velmi ojedinělé. Písmeno c) mluví o zpochybnění věrohodnosti důkazů, a je nepravděpodobné, že jestliže měl jiný účastník řízení úspěch ve věci, určitě nebude zpochybňovat věrohodnost důkazních prostředků, podle kterých rozhodoval soud prvního stupně, protože bylo vydáno rozhodnutí, které pro něj bylo příznivé. Jestliže by šlo o situaci, kdy by měl účastník řízení jen částečný úspěch ve věci, protože soud uvěřil tvrzení nebo důkazu protistrany, o který se v konečném rozhodnutí opíral, a tento účastník se neodvolá, pak se odvolá druhá strana, ale jen do výroku, který pro něj není příznivý. Z toho vyplývá, že účastník, který se neodvolal, nebude namítat zpochybnění věrohodnosti důkazního prostředku, na kterém je postaven zamítavý výrok. Je to dáno tím, že odvolací soud podle ustanovení § 212 o. s. ř. přezkoumává napadený rozsudek jen v mezích, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí. Situace, kdy

---

²⁰² JIRSA, J. a kolektiv. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha IV. § 201-250 občanského soudního řádu.. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016, str. 68

jiný účastník než odvolatel uplatní zpochybnění věrohodnosti dosavadních důkazů, by podle mého připadala v úvahu tehdy, když odvolací soud není navrhovaným rozsahem vázán dle ustanovení § 212 písm. a)-c) o. s. ř.

To stejné v případě ustanovení § 205a písm. b) o. s. ř., kdy není pravděpodobné, že by jiná osoba než odvolatel uplatňovala vady v řízení, jestliže byla ve věci úspěšná.

Ohledně ustanovení § 205a písm. d) o. s. ř., tak tuto výjimku jiná osoba než odvolatel uplatní až v případě, že ji uplatnil sám odvolatel.²⁰³

Výjimka uvedená v ustanovení § 205a písm. e) o. s. ř. se taktéž vztahuje k osobě odvolatele a uplatňuje novoty v případě, že mu nebylo poskytnuto poučení soudem prvního stupně. Zase jde o případ, kdy jiní účastníci než odvolatel mohou uplatňovat novoty až tehdy, uplatnil-li je sám odvolatel, protože kdyby došlo k situaci, že byl poučen pouze odvolatel a jiný účastník řízení ne, nemohlo by před odvolacím soudem dojít k tomu, že by byla prolomena neúplná apelace z důvodu výjimky uvedené v ustanovení § 205a písm. e) o. s. ř. To stejné platí i ve vztahu k poučovací povinnosti soudu podle ustanovení § 118a odst. 1 až 3 o. s. ř. a uváděním novot podle § 205a písm. d) o. s. ř. Obě ustanovení mají za hlavní cíl chránit odvolatele.²⁰⁴

Vzhledem k tomu, že soud nepřihlíží k výjimkám uvedeným v ustanovení § 205a písm. a) - f) z úřední povinnosti, musí být veškeré novoty spadající pod výše uvedené ustanovení uplatněny odvolatelem nebo jiným účastníkem.²⁰⁵

6. Závěr

V této práci jsem zpočátku nastínil pojem koncentrace řízení a zjistil jsem, jaký byl její vývoj na našem území. Z mého pohledu se jedná o důležitý institut, který nastavuje určitá pravidla pro účastníky řízení a zabraňuje tak neúčelnému prodlužování daného řízení. V současné době se připravuje rekonstrukce občanského soudního řádu, kterou jsem si prostudoval a objevil jsem chystané změny týkající se koncentrace řízení.²⁰⁶ Nový civilní řád soudní v rámci rychlosti řízení uplatňuje zásadu rozhodnutí věci při jediném jednání. V této souvislosti se hovoří o uplatnění prvků koncentrace řízení. Urychlování řízení ale nebude

²⁰³ DRÁPAL L., BUREŠ, J. a kol.: *Občanský soudní řád I, II.*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1689-1690

²⁰⁴ DRÁPAL L., BUREŠ, J. a kol.: *Občanský soudní řád I, II.*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, str. 1689-1690

²⁰⁵ Ustanovení § 212a odst. 3 o. s. ř.

²⁰⁶ <https://crs.justice.cz/>

spočívat ve stanovení koncentrační hranice, která podle zákonodárce není zárukou naplnění ideových východisek věcného záměru. Zákonodárce hovoří o tom, že jestliže má civilní sporné řízení sloužit ochraně subjektivních práv a oprávněných zájmů účastníků řízení, nemůže soud postupovat podle jakési „šablony“ a opomíjet tak rozhodné skutečnosti důležité pro rozhodnutí ve věci. Věcný záměr vychází z německé a rakouské úpravy, které přihlíží k zavinění strany a také k tomu, že opožděné přednesení skutečností jednou ze stran může vést k průtahům v řízení a značnému oddálení rozhodnutí ve věci samé. Z tohoto důvodu zákonodárce navrhuje opětovné zavedení soudcovské koncentrace řízení, i když její prvky můžeme spatřovat i v nynější účinné úpravě.

Z mého pohledu se jedná o nadbytečný návrh, jelikož instituty jako kvalifikovaná výzva a celková dosavadní úprava koncentrace řízení jsou dostačující a minimalizují riziko průtahů v řízení.

Dalším záměrem zákonodárce je zdůraznění a posílení zásady arbitrárního pořádku tím, že sám soudce určuje další průběh ústního jednání podle okolností věci. Posílení této zásady je ale v rozporu se zásadou koncentrace řízení, jak jsem popsal ve své práci, a prozatím zákonodárce neuvádí, jakým způsobem by takový rozpor odstranil. Nemělo by dojít k vypuštění zákonné koncentrace řízení z právní úpravy na úkor zásady arbitrárního pořádku. Takový způsob by mohl přinést zmatky v celém řízení, stejně tak mi přijde nešťastné ustanovení, které říká, že o dalším průběhu řízení rozhoduje sám soudce, jak je uvedeno výše. Takový zásah by mohl narušit právní jistotu v naší zemi a oslabit důvěru společnosti v právo.

Rekodifikace taktéž hovoří o uvádění nových skutečností a důkazů v odvolacím řízení. Zákonodárce má v úmyslu zavést ustanovení, které přímo říká, že v odvolacím řízení nelze uvést nový nárok nebo novou námitku.²⁰⁷ Výjimku budou představovat ty skutečnosti, kterými se vyvrátí uplatněné odvolací důvody a lze k takovému přednesu hledět jen v případech, kdy byl učiněn již v odvolání nebo ve vyjádření se k odvolání. Tato koncepce mi přijde zajímavá, ale byla by výrazně omezena možnost uvádět nové skutečnosti a důkazy a nedokážu si představit, jak by se soud vypořádal s novotami uvedenými ve vyjádření se k odvolání, protože by musel znovu poskytnout lhůtu na argumentaci pro druhou stranu sporu, a tím by tak nové ustanovení připomínalo dosud účinnou právní úpravu, ale věcný záměr má v úmyslu zachovat neúplnou apelaci a nemá v plánu se vrátit k apelaci úplně i pro sporná řízení.

---

²⁰⁷ Srov. ustanovení § 482 odst. 1 rakouského ZPO

Věcný záměr rekodifikace tak usiluje o řízení, které nejen umožní pravdivé a úplné objasnění skutkového stavu a zároveň zamezí prodlužování a prodražování řízení, a také znehodnocování rozhodnutí soudů prvního stupně, ale také chce snížit jeho nákladnost a délku trvání. Z toho důvodu má být těžiště řízení před soudem prvního stupně a právě zde by měl být utvořen skutkový základ rozsudku a v odvolacím řízení by měl být měněn co nejméně, jelikož hlavním úkolem odvolacího řízení je kontrola správnosti prvostupňového rozhodnutí. Právě změna rozhodnutí v rámci odvolacího řízení je vázána na uvádění nových skutečností a důkazů, protože čím více se jich připustí, tím více se bude rozhodnutí měnit a tím častěji bude muset odvolací soud doplňovat dokazování, nebo dokonce vracet věc soudu prvního stupně za účelem doplnění dokazování. I nový civilní soudní řád pracuje s pojmy nově objevené skutečnosti a nově vzniklé skutečnosti, kdy vychází opět z rakouské úpravy.

Oproti účinné úpravě v tom nevidím žádnou významnou změnu, jelikož těžiště řízení leží tak jako tak před soudy prvního stupně a právě zde se tvoří skutkový základ rozhodnutí. Věcný záměr tedy hovoří o účelu odvolání spočívajícím v kontrole správnosti prvostupňového rozhodnutí, a proto nelze připustit, aby v odvolacím řízení byly uplatňovány skutečnosti, které nastaly až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně a důkazy, jimiž mají být tyto skutečnosti prokázány. Takové skutečnosti mohou být uplatněny až v rámci nové žaloby.

Při psaní diplomové práce jsem měl pocit, že úprava koncentrace řízení a k ní navazující úprava uvádění novot v odvolacím řízení je dostatečná a není třeba ji jakkoliv měnit, či dokonce nahrazovat. Když jsem si prostudoval plánovanou rekodifikaci civilního procesu, našel jsem tam zajímavé myšlenky, které určitým způsobem omezují uvádění novot, ale na druhou stranu chrání hlavní účel odvolacího řízení, kterým je přezkum správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně, a nikoliv zatěžování takového soudu ještě doplňováním dokazování. Věcný záměr nové úpravy si tedy pohrává s myšlenkou úplného zákazu novot s výjimkou, že se takové novoty uvedou v odvolání nebo ve vyjádření k odvolání s cílem vyvrátit odvolací důvod, nebo se budou připouštět takové novoty, které strany bez své viny nemohly uplatnit před soudem prvního stupně. To by zúžilo dosavadní právní úpravu obsaženou v ustanovení § 205a o. s. ř. Zjednodušilo by to úpravu uvádění novot, ale podle mého názoru by tím bylo omezeno právo

účastníků na spravedlivý proces a byly by vydávány rozsudky nezakládající se na pravdivém skutkovém základu.

Na druhou stranu účinná právní úprava funguje a nevidím potřebu ji měnit, protože jak jsem uvedl, každá změna právní úpravy narušuje důvěru společnosti v právo a právní jistotu obyvatelstva.

Resumé

The goal of the work is to think about the influence of the concentration in civil proceedings under the new proofs and facts. The main purpose of the concentration is speeding up the civil proceedings and delimit the part of the proceedings where are proofs taken. The work reflects the rules in introducing new proofs and facts at court of appeal. In this part of the civil proceedings there are some exceptions from the concentration. The work is divided into 4 chapters, each is focused on different topic connected with new proofs and facts.

The first part of the work is focused on the historical progress of the concentration in our country. This part of the work shows previous legal regulations. It describes two big amendments and its importance to our civil code and civil proceedings.

The second part of the work describes concentration in our current legislation. There are some important principles in relation to concentration. In our legislation there exist some institutes which are important in right use of concentration.

Third part is focused on court of appeal and its rules. The work says who can submit an appeal and also there are the legal reasons when can man submit this appeal. The base of the appeal is enshrined in the legal act No. 99/1963, known as Civil Procedure. I followed this Procedure the most during the writing.

The last part is the main part of the thesis. It is focused on new proofs and fact which can be used at court of appeal. The purpose of this chapter is also evaluates in which cases the proofs and the fact are considered as the new. It has a lot of rules and it is contained in Civil Procedure in article no. 205a which I considered as the most important article for this thesis.

Seznam použité literatury a pramenů

Knižní literatura

1. DRÁPAL L., BUREŠ, J. a kol.: Občanský soudní řád I, II., 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN: 978-80-7400-107-9
2. FIALA, J.: Historický vývoj některých procesních principů, zásad a institutů civilního procesu. Praha: Universita Karlova, 1974.
3. HAMULÁKOVÁ, K.: Zásada koncentrace řízení a její uplatnění v civilním soudním řízení. Praha: Leges, 2010, ISBN: 978-80-87212-51-6
4. HAVLÍČEK, K. a kol. Občanské soudní řízení: soudcovský komentář podle stavu k 1. 1. 2015. 1. vydání. Praha: Havlíček Brain Team, 2015.
5. HORA, V.: Učebnice civilního práva procesního. Praha: Nákladem spolku československých právníků Všehrd, 1947.
6. IŠTVÁNEK F., Přehled judikatury ve věcech rozsudků pro uznání, rozsudků pro zmeškání a podmínek odvolání. Praha: ASPI, a. s., 2006. ISBN: 80-7357-165-X
7. JIRSA, J.: Novinky v civilním řízení soudním. Praha:LexisNexis, 2005, ISBN: 80-86199-86-X
8. JIRSA, J.: Novinky v civilním řízení soudním. Praha:LexisNexis, 2005, ISBN: 80-86199-86-X
9. JIRSA, J. a kolektiv. Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. § 79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2016. ISBN: 978-80-7552-034-0
10. LAVICKÝ P. a kol. Občanský soudní řád (§ 1 až 250l). Řízení sporné. Praktický komentář. Praha: WoltersKluwer ČR, a. s., 2016. ISBN: 978-80-7478-986-1
11. MOLEK, P., Právo na spravedlivý proces. Praha: WoltersKluwer ČR, 2012. ISBN: 978-80-7357-879-4
12. POLIŠENSKÁ, P. a kol. Musíš znát...Občanské právo procesní. Praha: WoltersKluwer ČR, 2016. ISBN: 978-80-7552-096-8
13. SVOBODA, K.: Přehled judikatury. Poučovací povinnost soudu a koncentrace řízení. Praha: ASPI, a. s., 2009. ISBN: 978-80-7357-453-6

14. SVOBODA, K.: Nové instituty českého civilního procesu. Praha: WoltersKluwer ČR, a.s., 2012. ISBN: 978-80-7357-722-3
15. SVOBODA, K.: Žaloba v civilním řízení. Praha: WoltersKluwer, 2010. ISBN: 978-80-7357-535-9
16. SVOBODA, SMOLÍK, LEVÝ, ŠÍNOVÁ a kol.: Občanský soudní řád. Komentář, 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. ISBN: 978-80-7400-673-9
17. VRCHA, P.: Odůvodnění civilního rozsudku. 2. aktualizované vydání. Praha: Leges, 2016. ISBN: 978-80-7502-147-2
18. WINTEROVÁ, A, Civilní právo procesní. 6. aktualizované vydání. Praha: Linde, 2011. ISBN: 978-80-7201-842-0
19. WINTEROVÁ A., MACKOVÁ A. a kol., Civilní právo procesní. Vysokoškolská učebnice. 6. vydání. Praha: Linde, 2011. ISBN: 978-80-7201-842-0
20. WINTEROVÁ, A.: Civilní právo procesní: Doplnková skripta, Část 2, Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, Praha: Linde Praha a.s., 2001. ISBN: 80-7201-289-4
21. ZAHRADNÍKOVÁ, R. et. al. Civilní právo procesní. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2015. ISBN: 978-80-7380-571-5

Články z časopisů

1. DERKA, L.: Poznámka k neúplné apelaci podle občanského soudního řádu po 1.1.2001, Právní rozhledy, 2002, č.7, s. 330
2. HAMULÁKOVÁ, K., Koncentrace řízení dle 119a o. s. ř. a uplatnění principu neúplné apelace v odvolacím řízení. Právní fórum, 2010, č. 9, s. 446
3. HORÁK P., HROMADA M., Poučovací povinnost soudu I. stupně v nalézacím řízení sporném. Právní rozhledy, 2003, roč. 11, č. 10, str. 493
4. KŘIVÁČKOVÁ, J., HAMULÁKOVÁ, K.: Devět měsíců od účinnosti nové právní úpravy koncentrace v civilním soudním řízení z pohledu praxe. Právní rozhledy, 2010, č.12, str. 441
5. LOCKENBAUER, J. Odvolací soud v řízení o bagatelních věcech. Právní rozhledy, 2012, 20 (10), s. 369-370
6. NYKODÝM, J.: Novela občanského soudního řádu: (prvá část). Bulletin advokacie. roč. 2000, č. 8., s.14

7. WINTEROVÁ, A.: Koncentrace civilního soudního řízení. Bulletin advokacie, 4/2001, str. 8

Příspěvky ve sbornících

1. ŠÍNOVÁ, R. Meze uplatnění systému neúplné apelace v odvolacím řízení. In Burda, Eduard a kol. (ed.). Mil'níky práva v stredoeurópskom priestore 2007: Zborník mezinárodnej konferencie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov konanej v dňoch 16. - 18. 4. 2007. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Vydavateľské oddelenie, 2007.

Právní předpisy

2. Zákon č. 113/1895 Ř.z. (civilní řád soudní), v původním znění
3. Zákon č. 142/1950 Sb., o řízení ve věcech občanskoprávních, v původním znění
4. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
5. Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů
6. Zákon č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963, Sb., občanský soudní řád
7. Zákon č. 59/2005 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963, Sb., občanský soudní řád
8. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech, osobních číslech a autorizované konverzi dokumentů
9. Zákon č. 7/2009 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963, Sb., občanský soudní řád
10. Zákon č. 404/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963, Sb., občanský soudní řád

Důvodové zprávy

1. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 142/1950 Sb., občanský soudní pořádek. Sněmovní tisk 510/0.
2. Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Sněmovní tisk 257/0.

Judikatura

Judikatura Ústavního soudu České republiky

1. Nález Ústavního soudu ze dne 12. 10. 1998, sp. zn. IV. ÚS 304/98
2. Nález Ústavního soudu ze dne 27. 4. 1999, sp. zn. II. ÚS 94/98
3. Nález Ústavního soudu ze dne 13. 1. 1999, sp. zn. II. ÚS 105/97
4. Nález Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 125/05
5. Nález Ústavního soudu ze dne 28. 3. 2006, sp. zn. I. ÚS 503/05
6. Nález Ústavního soudu ze dne 17. 10. 2006, sp. zn. II. ÚS 363/06
7. Nález Ústavního soudu ze dne 8. 2. 2006, sp. zn. IV. ÚS 611/05
8. Nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2011, sp. zn. I. ÚS 329/08
9. Nález Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1171/14
10. Nález Ústavního soudu ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1206/14
11. Usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2012, sp. zn. I. ÚS 421/11
12. Usnesení Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. IV. ÚS 714/13
13. Usnesení Ústavního soudu ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. I. ÚS 484/10
14. Usnesení Ústavního soudu ze dne 5. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 13/07

Judikatura Nejvyššího soudu České republiky

1. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 8. 2003, sp. zn. 29 Odo 813/2001
2. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2006, sp. zn. 33 Odo 1310/2004
3. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2008, sp. zn. 29 Odo 100/2006
4. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2009, sp. zn. 29 Odo 988/2006
5. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 12. 2004, sp. zn. 21 Cdo 1681/2004
6. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2006, sp. zn. 29 Odo 1059/2005
7. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2002, sp. zn. 21 Cdo 426/2002
8. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4841/2007

9. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 5. 2009, sp. zn. 21 Cdo 1542/2008
10. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 4. 2006, sp. zn. 30 Cdo 350/2006
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. 21 Cdo 818/2003
12. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. 29 Odo 377/2004
13. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 10. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1222/2008
14. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 31 Cdo 4616/2010
15. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 Cdo 4209/2009
16. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 23 Cdo 1213/2013
17. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 18. 2015, sp. zn. 26 Cdo 608/2015
18. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2172/2014
19. Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1226/2014
20. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. 20 Cdo 987/1999
21. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 8. 2003, sp. zn. 28 Cdo 1927/2001
22. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2002, sp. zn. 20 Cdo 1170/2001
23. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 10. 2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002
24. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1835/2010
25. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 22 Cdo 4888/2014
26. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 10. 2015, sp. zn. 26 Cdo 1650/2015

Ostatní

1. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 1. 2002, sp. zn. 11 Cmo 294/2001

Internetové zdroje

1. <https://crs.justice.cz/> - připravovaná rekonstrukce civilního práva
2. beck-online.cz

